

2017

**STAATSBLAD
VAN DE
REPUBLIC SURINAME**

No. 111

**WET VAN 15 NOVEMBER 2017 TOT VASTSTELLING VAN DE 10-DE
AFDELING VAN DE BEGROTING VAN UITGAVEN EN ONTVANGSTEN
VOOR HET DIENSTJAAR 2017 BETREFFENDE HET MINISTERIE VAN
NATUURLIJKE HULPBRONNEN.**

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIC SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat de Surinaamse begroting bij wet dient te worden vastgesteld;

Heeft, de staatsraad gehoord, na goedkeuring door de Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet.

Artikel I

De 10-DE Afdeling van de begroting van uitgaven en ontvangsten voor het dienstjaar 2017 betreffende het MINISTERIE VAN NATUURLIJKE HULPBRONNEN wordt vastgesteld als volgt;

DIRECTORAAT NATUURLIJKE HULPBRONNEN

TITEL I : OPERATIONELE UITGAVEN

Bedragen x SRD 1.000

Code	Lopende uitgaven	Bedrag
610	Lonen en Salarissen	32,216
611	Sociale Premies	2,222
612	Gebruik van goederen en diensten	5,008
614	Subsidies	7,929
616	Sociale uitkeringen	7,057
	Totaal Lopende uitgaven	54,432
Code	Kapitaal uitgaven	
620	Inventaris	30
621	Transport middelen	
	Totaal Kapitaal uitgaven	30
	Totaal Operationele uitgaven	54,462

TITEL II: PROGRAMMA'S

Bedragen x SRD 1.000

Code	Programma: Infrastructurele werken	Bedrag
0129	Nieuwbouw kantoorgebouw B.F.Z./N.H. aan de Grote Combe weg	-
	Sub-totaal	-
	Programma: Onderzoek en Ontwikkeling	
0718	Uitvoering projecten t.b.v Geologische Mijnbouwkundige Dienst (G.M.D.)	500
0719	Voorbereiding Mineralen Instituut	100
1305	Institutionele voorziening en wetgeving watersector	50
1306	Energie Autoriteiten Suriname	100
	Sub-totaal	750
	Programma: Subsidie en Bijdragen	
0935	Bauxiet Instituut Suriname	1,750
	Sub-totaal	1,750
	Programma: Drinkwater voorziening	
2101	Watervoorziening	3,744
2102	Kosten instandhouding waterleidingbedrijven en nieuwe aansluitingen	943
2103	Uitvoering waterleidingprojecten in het kustgebied en binnenland	17,421
2106	Drinkwater productie centrum Commewijne	17,500
	Sub-totaal	39,608
	Programma: Energie	
2201	Energievoorziening	1,639
2202	Openbare straatverlichting	3,522
2204	Kosten elektrische centrales Binnenland	852
2205	Renewable Energie (Zonne-, Hydro- en Wind energie)	200
	Sub-totaal	6,213
	Programma: Mijnbouw	
2301	Ordering Goudsector	3,267
	Sub-totaal	3,267
	Totaal Programma's	51,588

TITEL III: MIDDELENBEGROTING
Bedragen x SRD 1.000

Code	Ontvangsten	Bedrag
53014	Dividend Staatsolie	280,830
53100	Verhuur van landsgebouwen en toebehoren	187
53103	Overheidswaterleidingbedrijven in de districten	40
53104	Overheidselectriciteitbedrijven in de districten	1
53109	Royalties	286,200
53302	Vergunnings-en concessierechten overige delfstoffen	7,500
53153	Diverse vergoedingen	57,000
	Totaal Niet Belasting Ontvangsten	631,758
	Donormiddelen	
52200	I.D.B	200
	Totaal Donormiddelen	200
	Leningen	
54101	IDB lening	17,421
54707	I.s.D.B	-
	Totaal Leningen	17,421
	Totaal Middelenbegroting	649,379

Artikel 2

1. Deze wet wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
2. Zij treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.
3. De Ministers van Financiën en van Natuurlijke Hulpbronnen zijn belast met de uitvoering van deze Wet.

Gegeven te Paramaribo, 15 november 2017,

DESIRÉ D. BOUTERSE

Uitgegeven te Paramaribo, de 12e februari 2018
De Minister van Binnenlandse Zaken,

M.M.F. NOERSALIM

**WET VAN 15 NOVEMBER 2017, TOT VASTSTELLING VAN DE 10-DE
AFDELING VAN DE BEGROTING VAN UITGAVEN EN ONTVANGSTEN
VOOR HET DIENSTJAAR 2017 BETREFFENDE HET MINISTERIE
NATUURLIJKE HULPBRONNEN.**

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

Doelstelling

Het doel van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen is het zorgen voor een duurzaam en efficiënt beheer en de ontwikkeling van de productie van de in Suriname aanwezige natuurlijke hulpbronnen.

Taakstelling

Ter verwezenlijking van de doelstelling zijn aan het Ministerie de volgende taken toebedeeld:

- a. een nationaal beleid met betrekking tot de natuurlijke hulpbronnen en energie;
- b. de inventarisatie, exploratie, optimale exploitatie en het beheer van: delfstoffen, de natuurlijke hulpbron water en de voor de energie benodigde natuurlijke hulpbronnen;
- c. het waterbeheer, waar nodig in interdepartementaal verband;
- d. de drinkwatervoorziening;
- e. de energievoorziening;
- f. de controle op de naleving van regels en voorschriften met betrekking tot de delfstoffen, het waterbeheer, de opwekking, het transport en de distributie van energie;

De visie van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen is om een efficiënt beheer en duurzame ontwikkeling van de water en energie voorziening en de ontplooiing van de mijnbouwsector voor welzijn en welvaart van onze natie na te streven.

De missie van het ministerie luidt als volgt: "Het duurzaam ontwikkelen van een transparant en integraal beleid voor het beheer van de natuurlijke hulpbronnen in het bijzonder water, delfstoffen en energie ten dienste van het menselijk-, economisch- en milieu kapitaal van Suriname".

De beschikbare natuurlijke hulpbronnen vormen een belangrijke basis om een significante bijdrage te leveren aan welzijn en welvaart van de Surinaamse natie. Het beleid in dit verband heeft dan ook als uitgangspunt dat alle in Suriname aanwezige hulpbronnen zoveel mogelijk ten dienste wordt gesteld van en ten goede komen aan de gehele Surinaamse samenleving.

Het Ministerie neemt hierdoor een belangrijke plaats in bij de nationale productie door zich te richten op de vergroting van het nationaal inkomen. De opstelling van de begroting voor het dienstjaar 2017 heeft tegen deze achtergrond plaatsgehad.

De beleidsvisies van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen worden uitgewerkt in de volgende beleidsdomeinen mijnbouw, energie en water. De werkmensen en strategische partners van het Ministerie die zowel direct als indirect hierbij betrokken zijn:

1. Geologisch Mijnbouwkundige Dienst (GMD)
2. Dienst Energievoorziening (DEV)
3. Dienst Watervoorziening (DWV)
4. N.V. Surinaamsche Waterleiding Maatschappij (S.W.M.)
5. Bauxiet Instituut Suriname (B.I.S)
6. N.V. Energie Bedrijven Suriname (E.B.S)
7. N.V. Grasshopper Aluminium Company
8. Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.

Sector Mijnbouw

De mijnbouwsector levert een belangrijke bijdrage in het aandeel van de exporten en de lopende ontvangsten van de overheid. De belangrijkste inkomsten bronnen voor de staat zijn op dit ogenblik ook goud en aardolie.

De Missie van het Ministerie van Natuurlijke hulpbronnen ten aanzien van de sector mijnbouw luidt als volgt: "Het duurzaam ontwikkelen van de mineralen sector op zodanige wijze, dat daaruit optimale opbrengsten voor de Staat worden verkregen, waarbij de toegevoegde waarde voor Suriname moet komen door een geïntegreerde ketenbenadering, waarbij de aandacht wordt gevestigd op de mogelijkheden van de downstream markten"

In het dienstjaar 2017 zal centraal staan de ontwikkeling van een meerjaren mijnbouwsectorplan. Hierin zal het mijnbouwbeleid voor de komende 10 jaren worden vastgelegd. Het beleid zal onder andere gericht zijn op het verder optimaliseren van de verdiensten uit de mijnbouwsector, waardoor de structurele bijdrage aan de lopende ontvangsten van de overheid gecontinueerd wordt. De uitwerking van enkele cruciale onderdelen van dit plan zijn reeds in het dienstjaar 2016 opgestart.

In het dienstjaar 2017 zal in het kader van het mijnbouwbeleid de volgende prioriteiten worden gegeven:

1. Herziening van de mijnbouwwet en mijn ontwikkelingsovereenkomst, waartoe reeds een commissie voor is ingesteld en de verwachting is dat in de loop van 2017 de nieuwe wet af moet zijn. Met het voortschrijden der jaren is duidelijk gebleken dat de huidige en nog steeds geldende Mijnbouwdecreet (decreet E-58, SB1986, no. 28) niet meer voldoet, gezien de vele veranderingen/ontwikkelingen nationaal en internationaal in de

mijnbouwsector. De noodzaak is dan ook aanwezig dat het huidige Mijnbouwdecreet E-58 vernieuwd moet worden.

2. Vergroting van de transparantie van rapportage ten aanzien van inkomsten en uitgaven uit de mijnbouwsector. Hiertoe heeft Suriname reeds te kennen gegeven om zich aan te sluiten bij de Internationale Extractive Industries Transparency Initiative (EITI). De EITI standaarden van transparantie zullen ook in de nieuwe wet worden opgenomen. Ook is het ministerie van NH thans in het proces van formatie en instelling van een Multi Stakeholders Group (MSG) die de invoering van de EITI standaarden en rapportage zal begeleiden en overzien. **Inmiddels is de Staat Suriname op 24 mei 2017 formeel toegelaten tot de EITI.**
3. Het opzetten van het delfstoffeninstituut, waarin de huidige GMD, OGS en BIS zullen opgaan. Tezamen met deze instanties wordt onder leiding van het ministerie van NH gewerkt aan het institutionele raamwerk waarbinnen dit instituut zal moeten fungeren alsook aan de werkprocessen, wetgeving en andere belangrijke zaken. In 2017 zal ondermeer de nodige aandacht worden besteed aan de bestekken van het gebouw van dit instituut alsook de noodzakelijke regelgeving, structuur en wetgeving voor dit instituut.
4. Voor de klein goudmijnbouw zullen de inspanningen erop gericht blijven om de activiteiten van deze sub sector binnen het formele circuit te brengen. Hiervoor zijn de nodige maatregelen reeds uitgezet. Deze hebben vooral betrekking op de inkomsten generering (royalty's en belastingen) uit deze groep te structureren. Hiertoe zullen ondernemers in de klein mijnbouw gestimuleerd worden zich te organiseren en aan efficiëntere en effectievere bedrijfsvoering te doen. Daarnaast zal het beleid er ook op gericht zijn om het gebruik van kwik bij de goudwinning volledig uit te bannen door de voortgaande introductie van milieuvriendelijke apparatuur en winning methoden. Meer nog dan nu al het geval is zal de Commissie Ordening Goudsector zich hierop richten.
5. Voorbereidingen voor de ontwikkeling van een nieuwe geologische mijnbouwkundige kaart voor Suriname. Hiertoe zal in 2017 in samenwerking met Oostenrijk en Brazilië de nodige voorbereidingen en proefkarteringen opgestart worden. De ontwikkeling van de kaart zal vervolgens nog een aantal jaren in beslag nemen.

Het monitoren van de goudovereenkomsten met Surgold LLC en IAM Gold zal voortgezet worden. Hierbij zullen de twee staatsbedrijven die met deze multinationals moeten samenwerken verder geformaliseerd en geactiveerd worden in het dienstjaar 2017.

Sector Energie

Een duurzame energievoorziening is van groot belang voor de sociaal- economische ontwikkeling van Suriname.

Het beleid van het Ministerie is erop gericht om de nationale energievoorziening veilig te stellen. De elektriciteitsproductie zal moeten beantwoorden aan de vraag ernaar en de voorziening moet bereikbaar en betaalbaar zijn.

De Missie van het Ministerie van Natuurlijke hulpbronnen ten aanzien van de sector energie luidt als volgt: "continu beschikbaar hebben van betaalbare kwalitatieve elektrische energie voor de totale bevolking en voor de geprojecteerde economische groei".

Het streven van de regering is erop gericht om binnen 5 jaar te geraken tot een moderne en efficiënte energie sector die betaalbare energie garandeert aan de totale bevolking. Om dit te realiseren dienen er maatregelen getroffen te worden op het institutioneel vlak en op technisch en financieel gebied. De institutionele maatregelen die in 2015 en 2016 getroffen zijn behelsden het ontwerpen van een concept elektriciteit wet en een wet die het functioneren van de sector regelt namelijk een wet op de energie autoriteit. Deze twee wetten zijn in maart 2016 door DNA aangenomen en zijn vervolgens daarna afgekondigd. In het dienstjaar 2017 wordt in lijn met de wetten verder inhoud gegeven aan de herstructurering van de Energie Bedrijven Suriname (EBS). Met de instelling van de Raad van Toezicht en aantrekken van een directeur en het personeel voor de Energie Autoriteit Suriname wordt eveneens inhoud gegeven aan de elektriciteit wet en wet EAS ter structurering van de sector.

Voorts is in 2016 gestart met de voorbereidingen van het aanbestedingsproces voor het aantrekken van deskundigen voor de ontwikkeling van het Energie Sectorplan (ESP). Het dienstjaar 2017 zal vooral in het licht staan van de ontwikkeling van dit plan via ondermeer consultatie van alle relevante actoren binnen de sector.

Het energiebeleid van het ministerie zal in 2017 verder ontwikkeld worden op basis van de drie prioriteiten:

1. Toegankelijkheid tot energie voor een ieder woonachtig in de republiek Suriname
2. Een grotere inspanning voor bevordering van energie efficiëntie van onder andere gebouwen, verlichting, etc.
3. Stimulering van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen als deel van een optimale energie mix voor het land.

Deze prioriteiten zijn in lijn met doel nummer 7 van de 'United Nations Sustainable Development Goals', waaraan Suriname zich ook heeft gecommitteerd.

Ondermeer zal in 2017 verder gewerkt worden aan de ontwikkeling van een energieprofiel voor alle districten en dorpen en woongemeenschappen in het binnenland van Suriname. Dit energieprofiel moet de nodige data verschaffen welke nodig is om te komen tot eenduidige besluiten met betrekking tot de optimale energie mix van traditionele en hernieuwbare energiebronnen voor de genoemde gebieden. Aan de hand van de ontwikkelde profielen zullen naar de nodige financiering gezocht worden in samenwerking met hier te lande donororganisaties en financiële instellingen.

Sector Water

In de waarborging van goed en veilig drinkwater voor de samenleving wordt de regering geruggensteund door de waterbedrijven: de Surinaamse Waterleiding Maatschappij (SWM) en de Dienst Watervoorziening (DWV).

De SWM draagt de verantwoording voor de watervoorziening in een groot deel van de kustvlakte terwijl de DWV in voornamelijk dun bevolkte gebieden (districten) werkzaam is. De DWV zal in dit verband de opgang gezette uitvoeringsprojecten in het begrotingsjaar 2017 continueren, terwijl nieuwe projecten worden gefinitieerd. (zie *begroting DWV*).

Leidraad voor het drinkwaterbeleid is de verwezenlijking van de aanbevelingen zoals vervat in het Suriname Water Supply Masterplan 2011 – 2024.

Het beleid van de regering is er steeds op gericht geweest om in het belang van een gezonde ontwikkeling van de gemeenschap de beschikbaarheid van goed, gezond en betaalbaar drinkwater veilig te stellen. Om dit te realiseren is naast een gedegen planning goede coördinatie tussen de uitvoerende instanties n.l. De Dienst Watervoorziening (DWV) en de Surinaamsche Waterleiding maatschappij (SWM) onontbeerlijk. In 2016 heeft deze coördinatie wederom op succesvolle wijze plaats gevonden waardoor zowel de aangelegde infrastructuur (leidingen, bronnen en zuivering) als het aantal gerealiseerde aansluitingen drastisch konden worden uitgebreid. Ook in 2017 zal op de ingeslagen weg worden voortgegaan. Ondermeer is met de instelling van een commissie in juli 2016 gekeken naar een eventuele samenvoeging van de operaties van Dienst Watervoorziening met de SWM. De nodige maatregelen zullen in 2017 in dit kader verder zijn beslag krijgen.

Belangrijk hierbij is ook te noemen de voorbereidingen voor het opzetten van een waterautoriteit Suriname die vooral gericht zal zijn op de ontwikkeling van een integraal watermanagement en beheersplan tezamen met zes andere ministeries. Voorts wordt nog in de eerste helft van 2017 verwacht dat de volgende vier wetten worden afgerond en aangeboden voor behandeling aan De Nationale Assemblée (DNA):

1. Het wetsontwerp "*Toezicht Drinkwaterkwaliteit*" (met Memorie van Toelichting);
2. Het wetsontwerp "*Grondwaterwet*" (met Memorie van Toelichting);
3. Het wetsontwerp "*Grondwaterbeschermingsgebieden*" (met Memorie van Toelichting).
4. Het wetsontwerp "*Waterautoriteit Suriname*" (met Memorie van Toelichting)

Deze vier wetten zullen de eerste stappen zijn naar een betere beheerstructuur van de water bronnen in Suriname. Voorts zal er in de eerste helft van 2017 verder worden gewerkt aan de ontwikkeling van een 'Nationaal Water Marketing en Export Strategie' en een 'Integrated Water Resources Management System for Suriname' met alle relevante ministeries en het kabinet van de Vice President. Deze strategieën zullen vooral richting moeten helpen geven aan het integraal waterbeleid van Suriname.

TITEL I: OPERATIONELE UITGAVEN**Bedragen x 1000**

Code	Kostensoort	Realisatie 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
610	Lonen en Salarissen	25,744	32,216	41,881	54,445	70,779	92,012
611	Sociale Premies	1,808	2,222	2,889	3,755	4,882	6,346
612	Gebruik goederen en diensten	24,824	5,008	32,271	41,953	54,538	70,900
614	Subsidies	21,388	7,929	27,804	36,146	46,989	61,086
616	Sociale Uitkeringen	11,972	7,057	15,564	20,233	26,302	34,193
Totaal		85,736	54,432	120,409	156,531	203,491	264,538
Kapitaal uitgaven							
620	Inventaris	1,500.00	30	1,950	2,535	3,296	4,284
621	Transport middelen	1,450.00	0	1,885	2,451	3,186	4,141
Totaal Kapitaal uitgaven		2,950	30	39	51	66	86
TOTAAL OPERATIONELE UITGAVEN		88,686	54,462	120,448	156,582	203,556	264,623

Toelichting op de Operationele Uitgaven**Lopende Uitgaven****610. Lonen en Salarissen****Toelichting Lonen en Salarissen**

Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen heeft per augustus 2016 een personeelsbestand van 885. De formatie wordt onderscheiden in:

- 38 x dienende in functiegroep 3
- 249 x dienende in functiegroep 4
- 161 x dienende in functiegroep 5
- 95 x dienende in functiegroep 6
- 67 x dienende in functiegroep 7
- 37 x dienende in functiegroep 8
- 31 x dienende in functiegroep 9
- 05 x dienende in functiegroep 10
- 06 x dienende in functiegroep 11
- 06 Werkovereenkomst
- 02 Onderdirecteur Administratieve Diensten (ODA)
- Onderdirecteur (OD)
- Directeur (DIR)
- 186 Contractanten

Het aantal van 885 is verdeeld onder de diverse onder directoraten, diensten, afdelingen en onderafdelingen. Naar geslacht verdelen we het in:

- 695 mannen
- 190 vrouwen

De verdeling van het personeel in lager, midden en hoger kader geeft het volgende beeld te zien:

Lager kader	functiegroep 1- 6	735	83%
Midden kader	functiegroep 7- 8	104	12%
Hoger kader	functiegroep 9- ≥	46	5%
Totaal personeelsbestand		885	100%

De gemiddelde leeftijd is 43 jaar.

Er zullen ongeveer 16 personeelsleden vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de dienst verlaten, terwijl een instroom van ongeveer 100 personen verwachtbaar is. Deze instroom betreft hoofdzakelijk hoger kader om het uitgestippeld beleid vorm te geven gevolgd door personeel t.b.v. de bediening en onderhoud van de lichtaggregaten en waterleidingstations in de districten en het binnenland en technisch georiënteerd kader.

Specificatie Lonen en Salarissen

Code	Lonen en Salarissen	Bedrag
61001	Ambtelijke salarissen	22.213.000,00
61002	Vakantie toeslag	1.517.600,00
61003	Overwerk	3.236.000,00
61004	Bonussen en gratificaties	541.000,00
61005	Overige Salaris	410.000,00
61006	Vacatiegelden	870.233,00
61012	Detacheringsstoelagen	700.000,00
61013	Functionele toelagen	28.400,00
61014	Persoonlijke toelagen	167.000,00
61016	Gezinstoelagen en kinderbijslag	216.000,00
61017	Waarnemingstoelagen	160.556,00
61020	Telefoon vergoeding	1.920,00
61021	Representatie vergoeding	54.891,00
61023	Vervoersvergoeding	14.400,00
61024	Overige Vergoedingen	2.085.000,00
	Totaal	32.216.000,00

De totale uitgaven voor lonen en salarissen voor het jaar 2017 zijn begroot voor SRD 32.216.000,00.

611. Sociale Premies

Toelichting Sociale Premies

Specificatie Sociale Premies

		Bedragen x SRD 1.000
Code	Sociale Premies	Bedrag
61101	Werkgeverslasten Pensioenfonds	1.111.000
61102	Werkgeverslasten Ziekenfonds	1.111.000
	Totaal	2.222.000

De totale uitgaven voor sociale premies zijn begroot voor **SRD 2.222.000,00**.

612. Gebruik van goederen en diensten

Toelichting Goederen en Diensten

Specificatie Gebruik goederen en diensten

Goederen en Diensten	Bedrag
Opleiding	-
Externen	18.000
Kantoorkosten	-
Gebouwen en energie	507.510
Reis en verblijfskosten	3.232.857
Automatisering	-
Voorlichting	-
Algemeen	1.249.633
Onderwijs	-
Medische verzorging	-
Gereedschappen	-
Totaal Gebruik van Goederen en Diensten	5.008.000

Totaal is er in de begroting 2017 opgebracht voor het gebruik van goederen en diensten een bedrag van **SRD 5.008.000,00**.

614. Subsidies

Toelichting Subsidies

Gelet op de stijgende trend voor brandstof op de wereldmarkt en het 1 x 24 uur draaien van enkele generatoren, is het totaal bedrag dat is opgebracht voor subsidies en bijdragen verhoogd.

Er moeten thans circa 129 dorpen in het binnenland voorzien worden van brandstof en smeermiddelen, omdat inmiddels vijf (5) dorpen voorzien zijn van 24 uur stroom. Per maand worden er 147.450 liters diesel, 44.250 liters gasoline, 98 pails smeerolie en 87 karton nautilus aangekocht.

Voor alle districten is het totaal aan brandstof SRD 6.838.158,00 en smeermiddelen SRD 1.090.842,00. Het bedrag dat is opgebracht voor brandstof en smeermiddelen is SRD 7.929.000,00.

616. Sociale Uitkeringen

Toelichting Sociale uitkeringen

De totale uitgaven voor de Sociale uitkeringen bedraagt SRD 7.057.000,00.

Specificatie Sociale uitkeringen

1. Sociale zekerheid uitkeringen in contanten

Bedragen x SRD 1.000

Code	Sociale uitkeringen	Bedrag
61602	A.O.V.	331,228.00
61603	Bijdrage aan huishoudens	5,475,772.00
61606	Bijdrage aan overigen	900,000.00
	Totaal	6,707,000.00

2. Sociale zekerheid uitkeringen in natura

Bedragen x SRD 1.000

Code	Sociale uitkeringen	Bedrag
61611	Lig -en verpleegkosten	200.000.00
61612	Poliklinische kosten	150.000.00
	Totaal	350.000.00

620. Inventaris

Toelichting

Specificatie Inventaris

Bedragen x SRD 1.000

Code	Inventaris	Bedrag
62004	Computers	3.000.00
62010	Overige inventaris	27.000.00
	Totaal Inventaris	30.000.00

Voor inventaris is er een bedrag van SRD 30.000,00 opgenomen in de begroting 2017.

TITEL II: PROGRAMMA' S Bedragen x SRD 1.000

Code	Programma: Infrastructuurle werken	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
0129	Nieuwbouw kantoorgebouw B.F.Z./N.H. aan de Grote Combe weg	31	6,200	-	-	-	-	-
	Sub-totaal	31	6,200	-	-	-	-	-
	Programma: Onderzoek en Ontwikkeling							
	Uitvoering projecten t.b.v Geologische							
0718	Mijnbouwkundige Dienst (G.M.D.)	464	3,000	500	3,900	5,070	6,591	8,568
0719	Voorbereiding Mineralen Instituut	373	950	100	1,235	1,606	2,087	2,713
1305	Institutionele voorziening en wetgeving watersector	373	950	50	1,235	1,606	2,087	2,713
1306	Energie Autoriteiten Suriname	373	950	100	1,235	1,606	2,087	2,713
	Sub-totaal	1,581	5,850	750	7,605	9,887	12,852	16,708
	Programma: Subsidie en Bijdragen							
0934	Subsidie E.B.S.	30,600	326,900	-	-	-	-	-
0935	Bauxiet Instituut Suriname	1,587	2,000	1,750	2,600	-	-	-
0971	Subsidie S.W.M.	-	17,343	-	-	-	-	-
	Sub-totaal	32,187	346,243	1,750	2,600	-	-	-
	Programma: Drinkwater voorziening							
2101	Watervoorziening	59,559	56,012	3,744	60,000	78,000	101,400	131,820
2102	Kosten instandhouding waterleidingbedrijven en nieuwe aansluitingen.	3,430	5,000	943	10,000	13,000	16,900	21,970
2103	Uitvoering waterleidingprojecten in het kustgebied en binnenland	-	2,000	17,421	12,000	15,600	20,280	26,364
2105	Overdracht van waterleidingsstations aan S.W.M.	865	-	-	-	-	-	-
2106	Drinkwater productie centrum Commewijne	-	3,600	17,500	4,680	6,084	-	-
	Sub-totaal	63,854	66,612	39,608	86,680	112,684	138,580	180,154
	Programma: Energie							
2201	Energievoorziening	9,393	9,850	1,639	15,000	19,500	25,350	32,955
2202	Openbare straatverlichting	4,717	5,000	3,522	12,000	15,600	20,280	26,364
2204	Kosten elektrische centrales Binnenland	3,920	4,721	852	5,000	6,500	8,450	10,985
2205	Renewable Energie (Zonne-, Hydro- en Wind energie)	152	2,249	200	2,000	2,600	3,380	4,394
	Sub-totaal	18,181	21,820	6,213	34,000	44,200	57,460	74,698
	Programma: Mijnbouw							
2301	Ordering Goudsector	8,650	8,000	3,267	2,880	-	-	-
	Sub-totaal	8,650	8,000	3,267	2,880	-	-	-
	Totaal Programma's	124,484	454,725	51,588	133,765	166,771	208,892	271,560

Toelichting 0718: Uitvoering projecten t.b.v. Geologisch Mijnbouwkundige Dienst (GMD)

Het zorg dragen voor het verzamelen van alle gegevens die voor de geologische mijnbouwkundige kennis van het land van belang kunnen zijn.

Deskundigen binnenland	-
Onderhoud Gebouwen en Terreinen	400.000,00
Kantoorgebouwen (Technologisch Lab, Loksihatti (Para), Pokigron (Brokopondo), Gesteente magazijn etc)	-
Overige Automatisering	-
Laboratoriumbenodigheden	-
Vaartuigen	-
Ordening van de mijnbouwsector	-
Modernisering van de afdeling mijninspectie	-
Herziening van de mijnwet	100.000,00
Nieuwe (herziening) geologische kaart van Suriname	-
Diversificatie van de bouwmaterialen sector	-
Mijnbouwontwikkelingsprojecten ism buitenlandse instanties	-
Project ABC. Kartering zuidgrens Suriname – Brazilië US\$ 116.970,00 Financiering SEMIF	-
Onderzoek en implementatie milieu voorwaarden in de bouwmaterialen sector (is met het Nimos & ADEK	-
Capacity building personeel (binnen & buitenl)	-
Project Databasebeheer systeem en GIS / Paramaribo	-
	500.000,00

Project loksihattie

De G.M.D. post te Loksihatti in het boven Saramacca gebied meer bekend als het Matawai gebied wordt gerenoveerd, en zal als basis dienen voor werkzaamheden in de regio West. Het hoofddoel is de aanwezigheid van het gezag in de mijnbouwgebieden, trainingsfaciliteit voor de kleinsmijnbouwers voor de winning van goud met milieuvriendelijke technieken en personen legaal als illegaal in de kleinsmijnbouw sector in kaart te brengen. Het uit voeren van geologisch onderzoek in de goudwinningsgebieden waarbij geologische structuren vrij komen tijdens de mijnbouwactiviteiten. In het kader van het reactiveren van de aan G.M.D. toebedeelde taken is het daarom noodzakelijk om een aanvang te maken met de rehabilitatie van haar logistieke- en accommodatie faciliteiten in Oost- en West Suriname.

Reparatie van de kampen te Loksihatti en deze post te voorzien van elektriciteit en stromend water.

Project Afobakka / Pokigronweg

In januari 2002 werd het gebouw van Stichting Inter Departementale Unit (S.I.D.U.) te Afobakka overgedragen aan de G.M.D. Vanuit deze post zou de controle op de goudwinning in het boven het stuwmeer gebied en in de gebieden aan de linker en rechter oever van de Suriname rivier, beneden het stuwmeer te monitoren, alsmede de winning van bouwmaterialen riviergrind en rivierzand(scherpzand) in de Suriname

rivier. Echter is zonder mede weten van de G.M.D. deze locatie afgestaan aan derden door ROGB. Het gebouw bestaat niet meer. De mogelijkheid wordt bekeken om elders een post op te zetten, en werkzaamheden van hieruit uit te voeren. Deze werkzaamheden zijn identiek aan die onder het project Loksihatti.

Project gesteente magazijn:

Het op een verantwoorde wijze opslaan c.q. opleggen van gesteenten, boorkernen en verschillende soorten bodemonsters die in de afgelopen 68 jaar zijn genomen, haast over het geheel grondgebied van Suriname vertegenwoordigen een waarde van bijkans US \$ 30.000.000,00 (DERTIG MILJOEN AMERIKAANSE DOLLAR). Bij de bouw van het nieuwe gebouw van de Mr. JagernathLachmon straat is niet voorzien in deze faciliteit, waardoor het noodzakelijk is deze wederom op te zetten. De huidige situatie is dat deze monsters op een zeer ongestructureerde wijze zijn opgeslagen in het magazijn te "Saramacca doorsteek" en de houten bakken totaal aan het verrotten zijn. Ter conservering van deze monsters zal op kort termijn middels renovatie van het magazijn preventief worden ingegrepen.

De G.M.D. beschikte in het oud gebouw aan de Kleine Waterstraat over voldoende magazijn ruimte, waarin diverse gesteente en andere soorten monsters op een verantwoorde wijze waren opgeslagen.

Project chemisch en fysisch laboratorium

Het operationeel maken van het laboratorium. In het kader van de transformatie van de G.M.D. naar een Mineralen Instituut, is het nodig om deze faciliteit op te zetten. Ook kunnen analyses tegen redelijk tarieven uitgevoerd worden voor derden, die thans aangewezen zijn op nogal dure laboratorium analyses binnen en buiten Suriname. Dit kan een bijdrage leveren aan de verhoging van de staatsinkomen. De offertes voor de aanschaf van de benodigde apparatuur zijn opgevraagd voor het operationeel maken van het Laboratorium.

Project technologisch laboratorium:

De G.M.D. beschikte in haar toenmalig gebouw aan de Kleinewaterstraat over een Technologisch Laboratorium. Bij het opzetten van het nieuwe gebouw aan de Lachmon straat is hierin niet voor zien, omdat bij de onderhandelingen met de Hotel Maatschappij N.V. Torarica, deze faciliteit niet ter sprake is gebracht. Bij de onderhandelingen is de G.M.D. niet betrokken geweest.

Doel:

Het verrichten van technologische onderzoeken, het verlenen van assistentie en het geven van advies aan Mijnbouwmaatschappijen bij het evalueren van metallurgische proeven.

Het bijhouden van nieuwe technologische ontwikkelingen in de niet metaal industrie.

Project data – base en gis systeem:

Technische coaching en begeleiding van gebruiker(s) en beheerder(s) ten einde een effectief en efficiënt team op te leiden welke naar gelang de veranderde behoefte dan wel gewijzigd niveau, door opgedane kennis en inzicht, in staat is(zijn) de diverse projecttaken welke betrekking hebben op het digitaal databeheer van de GMD volledig te beheersen en te implementeren, toetsing en aanpassing van ontwikkelingen op het gebied van **ArcGIS software** producten (Geografisch Informatie Systeem) op het bestaande systeem. Tevens de jaarlijkse maintenance van de GIS Systeem, dit met betrekking tot het digitaliseren, vastleggen, opslaan analyseren, beheer en presenteren van het geografisch data.

a) Situatie beschrijving

Sinds de oprichting van de Geologisch Mijnbouwkundige Dienst is ontzettend veel informatie verzameld op het gebied van de geologische kartering w.o. gesteente monsters, monsters van kernboring, vervaardigde slijpplaatjes, polijstvlakken en exploratie- werkzaamheden w.o. regionaal en detail onderzoeken. De huidige situatie is dat monster-, monsteranalyse- en geologische kaarten niet op een adequate wijze zijn opgeslagen, waardoor bederf plaats vindt van deze informatie. Om al deze beschikbare informatie te conserveren is het thans hoog nodig deze informatie elektronisch op te slaan in een data bestand.

b) Uitvoering G.M.D.

- ❖ Mijn Inspectie is belast met de digitalisering van alle beschikbare gegevens m.b.t. mijnbouwrecht aanvragen en verstrekte mijnbouwrechten naar categorie en alle andere relevante gegevens hiermede verband houdend.
- ❖ De afdeling archief samen met geologen wordt belast met de digitalisering van alle geologische informatie, z.a. monsterkaarten, monsteranalyse kaarten, geologische kaarten slijpplaatjes en polijstvlakken.
- ❖ Het laboratorium wordt belast met de digitalisering van alle laboratorium analyse resultaten.

Het technisch kader zal belast worden met de ordening van alle vormen van verzamelde geologische monsters en de digitalisering hiervan.

Project geologische kartering en Biodiversiteit:

De GMD is conform haar taakstelling verantwoordelijk voor de productie van geologische en geofysische data en minerale voorkomens. In dit kader voert de GMD met de CPRM (de Geologische Dienst van Brazilië) een geologische kartering uit in het

grens gebied, (het ABC project) ter harmonisatie van de geologie tussen Suriname en Brazilië ter voorbereiding voor het vervaardigen van de nieuwe geologische kaart van Zuid-Amerika.

Project activiteiten:

- ❖ Trainen van GMD staf in moderne GIS technieken, digitaliseren van kaarten en remote sensing
- ❖ Het opzetten van een data base van reeds bestaande geologische, geofysische in een GIS data base
- ❖ Veld werkzaamheden aan de grens met Brazilië
- ❖ Laboratorium analyses
- ❖ Het samenstellen van geologische kaarten en een geïntegreerd data base

Geologische kartering zuidgrens Suriname- Brazilië en Biodiversiteit.

- ❖ Er is reeds een aanvang gemaakt met het trainen van GMD staf in moderne GIS technieken, digitaliseren van kaarten en met de opzet van een data base betrekking hebbende op de invoer van reeds bestaande geologische, geofysische informatie in een GIS data base bestand en worden de procedures uitgezet voor implementatie van de overige actiepunten.

Project Ordening van de mijnbouwsector:

De mijnbouwsector heeft al geruime tijd een periode wildgroei gekend. De goudsector heeft hiermee het sterkst te kampen gehad.

Middels gedegen planning kan er in samenwerking met de ordening goudsector hieraan gewerkt worden.

Voor de bouwmaterialen sector is een structurele plan van aanpak ook vereist waarbij de samenwerking met de Districtscommissarissen, GPK's van eminent belang is, zowel ter land als water. Optimalisering van de afdeling mijninspectie is een vereiste.

Project Modernisering van de afdeling mijninspectie:

De afdeling mijninspectie heeft als voornaamste taak controle en toezicht op het wel of niet naleven van de mijnwet in Suriname.

Gezien de hedendaagse technologie loopt de afdeling mijninspectie ver achter. Om optimaal te fungeren in het veld is het van belang dat middels een tablet gelinkt met een online GIS cloud database, allerlei informatie opgevraagd als ook bijgewerkt kan worden in real time.

Dit hoeft niet meer telefonisch of op de werkvloer uitgevoerd te worden.

De aanschaf van een drone voor het in kaart brengen van mijnbouwrechten in het veld alsook controle middels luchtfoto's is zeer essentieel.

Project Herziening van de mijnwet:

De vigerende mijnwet Decreet E-58 dateert van 1986. Gezien de huidige ontwikkelingen op technologisch, sociaal- en milieu vlak inzake de mijnbouwsector kan geconcludeerd worden dat deze wet aangepast dient te worden. Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen heeft een commissie van deskundigen per missive geïnstalleerd die zich hierover zal buigen. Om dit alles te bewerkstelligen, zijn bevindingen van diverse stakeholders vereist waarbij diverse workshops georganiseerd zullen worden. Het Ministerie wil deze herzieningswet volgend jaar indienen ter behandeling en goedkeuring door de Nationale Assemblée.

Project Nieuwe (herziening) geologische kaart van Suriname:

De Zuidgrens kartering heeft als grondslag gediend voor het voortzetten van de geologische kartering van Suriname. Onze geologische kaart dateert uit 1977 en kan met de hedendaagse technologieën beter in kaart gebracht worden.

Het Ministerie is druk bezig met Brazilië en Oostenrijk om invulling hieraan te geven. Het belang van de gesteente magazijn te Saramacca doorsteek is van eminent belang aangezien er boommonsters voorkomen die nooit en te nimmer geanalyseerd zijn.

Inventarisatie van bestaande data is vereist in combinatie met de Terms of Reference inzake totalmapping als leidraad.

Project Diversificatie van de bouwmaterialen sector:

Het Ministerie heeft begin 2016 een voorlopige stopzetting afgekondigd inzake schelp en schelpzand afgravingen langs de kust.

Het Ministerie wil in samenwerking met het Ministerie van OW een marktonderzoek doen naar alternatieven van schelpen in de bouwsector en drinkwatersector.

Naast literatuuronderzoek zullen er ook diverse testen uitgevoerd worden om het gedrag van grond mechanische karakteristieken te beoordelen.

Project Mijnbouwontwikkelingsprojecten i.s.m. buitenlandse instanties:

Gezien de internationale ontwikkelingen op het gebied van de geologie en mijnbouw is het zeer belangrijk dat er samenwerkingsbanden met andere geologische en mijnbouwinstellingen ontwikkeld worden.

Het ondertekenen van MOU's met diverse buitenlandse Geologische Instellingen zal ook de basis vormen voor het uitvoeren van diverse projecten

Het bijwonen van conferenties zoals PDAC, IGF en het activeren van lidmaatschap bij IUGS is zeer belangrijk.

Suriname kan zich hierdoor wereldwijd profileren.

Voorts zal er informatie uitwisseling plaatsvinden op bijv. small scale gold mining, Geologische kaartering. Training van personeel in het binnen- en buitenland zal versterkt worden door bijv. stage of on the job training.

Project Onderzoek en implementatie milieu voorwaarden in de bouwmaterialen sector (i.s.m. het Nimos & ADEK):

Milieu is heden ten dage niet meer weg te denken. Het ontginnen van bouwmaterialen vindt veelal in onze jonge kustvlakte voor. De bescherming van onze kust is zeer belangrijk. Om invulling hieraan te geven is een samenwerking met het Nimos en ADEK belangrijk zoals rehabilitatie en nadere voorschriften voor afgraven bij bepaalde gewastypen.

Natuurlijk zal er ook i.s.m. OGS en het NIMOS aandacht besteedt worden aan de negatieve effecten van goudwinning met name de kleinschalige goudwinning

Project Capacity building personeel (Binnen- & buitenland):

Voor de transformatie naar het Delfstoffen Instituut is deskundig personeel vereist. On the job training zal veelal vereist zijn. De trainingen zullen zowel in binnen- als buitenland plaatsvinden op het gebied van o.a. geofysica, milieu geologie, mine engineering, mineral resource management.

De kosten die hiermee gepaard gaan, zijn geraamd op SRD 500.000,00.

Toelichting 0719: Voorbereidingen Mineralen Instituut

De regering heeft grote plannen met de ontwikkeling van de mijnbouwsector waaronder het opstellen van een mijnbouwsectorplan, herziening van de mijnbouwwet en mijnovereenkomst en het instellen van een Multi Stakeholders Group (MSG) voor begeleiding EITI. Enkele van deze plannen zijn reeds geïmplementeerd.

Een structurele monitoring van de markten, de prijzen en de ontwikkeling daarvan is nodig. Er is grote behoefte aan een organisatie die de markt ontwikkeling volgt, analyseert, prognoses maakt en adviezen kan verstrekken. Hiertoe is het noodzakelijk dat het Mineralen Instituut in uitvoering wordt gebracht.

De kosten die hiermee gepaard gaan, zijn geraamd op SRD 100.000,00.

Toelichting 1305: Institutionele voorziening en wetgeving watersector Suriname

Het ministerie is bezig met de voorbereidingen voor het opzetten van een waterautoriteit Suriname die vooral gericht zal zijn op de ontwikkeling van een integraal watermanagement en beheersplan tezamen met zes andere ministeries. In 2017 zullen de eerste stappen voor een verbeterde beheerstructuur van de water bronnen in Suriname gelegd worden, middels het aanbieden van de navolgende wetten voor behandeling in De Nationale Assemblée (DNA):

- ❖ Het wetsontwerp "*Toezicht Drinkwaterkwaliteit*" (met Memorie van Toelichting);
- ❖ Het wetsontwerp "*Grondwaterwet*" (met Memorie van Toelichting);
- ❖ Het wetsontwerp "*Grondwaterbeschermingsgebieden*" (met Memorie van Toelichting).

- ❖ Het wetsontwerp “*Waterautoriteit Suriname*” (met Memorie van Toelichting)

De kosten voor deze maatregel zijn geraamd op **SRD 50.000,00**.

Toelichting 1306 Energie Autoriteit Suriname

Om optimaal invulling te geven aan het energiebeleid zijn maatregelen op het institutioneel vlak, technisch en financieel gebied nodig. In dit kader zullen zowel institutionele, technische als financiële maatregelen getroffen worden om zo te geraken tot een moderne en efficiënte energie sector. Deze sector zal betaalbare energie garanderen aan de totale bevolking.

De concept elektriciteitswet en de wet op de energie autoriteit zijn in maart 2016 door DNA aangenomen en zijn vervolgens daarna afgekondigd.

Om invulling te geven aan deze wetten zullen de volgende activiteiten uitgevoerd worden:

- ❖ Verdere herstructurering van de Energie Bedrijven Suriname (EBS).
- ❖ Instellen van de Raad van Toezicht, het aantrekken van een directeur en personeel voor de Energie Autoriteit Suriname
- ❖ Het aantrekken van deskundigen voor de ontwikkeling van het Energie Sectorplan (ESP).
- ❖ Consultatie gesprekken met relevante actoren binnen de sector.

De kosten voor deze maatregel zijn geraamd op **SRD 100.000,00**.

Toelichting 0935: Bauxiet Instituut Suriname

BAUXIET INSTITUUT SURINAME

Het Bauxiet Instituut Suriname is op 17 februari 1981 opgericht.

Doel:

Rationele en duurzame ontwikkeling van de bauxietreserves en realisatie van een rechtvaardig aandeel uit de opbrengsten van de bauxietindustrie voor Suriname.

Activiteiten:

- ❖ Het enige operationele bauxiet- en aluinaarbedrijf in ons land, Suralco LLC heeft productie in november 2015 volledig stopgezet. Tegen deze achtergrond zal het toezicht van het Instituut voornamelijk gericht zijn op:
 - a) een verantwoorde rehabilitatie en monitoring van verstoorde en vervuilde gebieden,
 - b) het nakomen van fiscale verplichtingen en
 - c) het nakomen van sociale verplichtingen
- ❖ Adviseren over nieuwe potentiële investeringen in de bauxietindustrie.
- ❖ Adviseren over de energieleveringen vanuit de Afobakka waterkrachtcentrale.

- ❖ De verdere ontwikkeling en versterking van "Human Resources", en "Data Base" bij het Instituut in het kader van de transformatie naar het op te richten "Delfstoffen Instituut". Het Bauxiet Instituut zal in dit verband haar organisatie, inclusief expertise, bemensing en infrastructuur, inzetten voor een effectieve overgang naar het Delfstoffen Instituut.
- ❖ Actief ondersteunen van het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen bij de implementatie van de EITI (Extractive Industries Transparency Initiative) in Suriname.

Bijdrage (subsidie) van de Overheid:

De geraamde bijdrage (subsidie) van de overheid is **SRD 1.750.000,00**.

Toelichting 2101: Watervoorziening**Doel:**

Het uitbreiden van distributienetten, het opzetten van nieuwe waterleiding installaties, etc. met als uiteindelijk doel, een ieder van goed en gezond drinkwater te voorzien.

Maatregelen:

- ❖ Het boren en ontwikkelen van nieuwe bronnen.
- ❖ Uitbreiden van zuiveringsinstallaties en rein wateropslag.
- ❖ Aanschaffen van pompen en/of onderdelen.
- ❖ Aanschaf rein watertanks.
- ❖ Bouwen van platformen voor rein watertanks.
- ❖ Aankopen van P.V.C. buismaterialen en hulpstukken.
- ❖ Aankopen van stalenbuizen en hulpstukken.
- ❖ Verzwaren van de elektrische installaties.
- ❖ Aanleggen van distributienetten.
- ❖ Opzetten van waterleiding installaties.
- ❖ Leggen van transport en dienstleidingen.
- ❖ Aanschaffen van voertuigen.

Het is goed te vermelden dat de N.V S.W.M vele waterstations in de kustvlakte in 2016 en 2017 zal overnemen, waardoor de kosten voor onderhoudige beleidsmaatregel begroot zijn voor een totaal bedrag van **SRD 3.744.000,00**.

De hierna volgende projecten zullen vanwege het decentralisatieproces als volgt worden uitgevoerd:

WATEROORZIEING		
Nr.	OMSCHRIJVING	PROJECT RANING
1	LOPENDE PROJECTEN	
A	BOREN VAN EEN WATERBRON TE PEPERPOT	937,867.58
B	BOREN VAN EEN WATERBRON TE TOTNESS	616,716.39
C	BOREN VAN EEN WATERBRON TE MEERZORG	637,867.58
D	AANLEGGEN VAN WATERBUZEN VANAF WATERLEIDING STATION TIJGERKREEK TOT TIJGERKREEK-WEST	300,020.00
E	GRAVEN EN DICHTEN VAN SLEUVEN AAN DE TIPUSTRAAT E.A.	206,485.36
F	BOREN VAN EEN WATERBRON TE MARIENBURGEN PEPERPOT	48,738.84
G	OPZETTEN DRINKWATERZUIVERING INSTALLATIE TE NIEUW AURORA (DECL. 4+5)	62,382.42
H	BOUWEN VAN WATERKELDERS TE RICHELIEU	207,450.65
I	UITVOERINGSWERKZAAMHEDEN ETC. I.V.M. BOUW WATERKELDERS TE RICHELIEU	64,281.60
J	DIRECTIE VOERING I.V.M. PROJECT REHABILITATIE WATERLEIDING FACILITEITEN T.B.V. VICTORIA	252,514.80
K	DIRECTIE VOERING I.V.M. PROJECT REHABILITATIE WATERLEIDING FACILITEITEN T.B.V. BROKOPONDO CENTRUM	266,760.00
L	AANSCHAF VAN SOLARPOMPEN T.B.V. STOELMANSEILAND, GODO OLO, MOOITAKI EN MANLOBI	142,830.85
	SUBTOTAAL	3,743,916.07

Toelichting 2102: Kosten instandhouding waterleidingbedrijven en nieuwe aansluitingen

Doel:

De waterleidingbedrijven zodanig toe te rusten, zodat de continuïteit van de drinkwater voorziening in de kustvlakte en het binnenland gegarandeerd is.

Maatregelen:

- Het servicen en repareren van diverse motoren.
- Het repareren van leidingwerken uitgevoerd in staal, ijzer en p.v.c.

- Het repareren en onderhouden van diverse stalen- en betonnen filters op de diverse waterleidingbedrijven en - systemen.
- Het aanschaffen van filtermateriaal, wearingparts zoals: kammen, kettingen, bushings, bearings, belts, belt, vervangen/aanvullen van filter medium (grind, zand, schelpen).
- Het doen verrichten van las-, draai- en slijpwerken t.b.v. de diverse bedrijven en systemen
- Het plegen van onderhouds- en reparatiewerken op de diverse distributienetten van de Dienst, reparatie van beluchtingen, rein watertanks en filters.
- Onderhoud van drinkwater installaties in het binnenland.
- Aankoop van diverse Elektra- en waterleiding materialen en hulpstukken, pompen.
- Vervangen van pompen
- Verzwaren van distributienetten (vervangen van kleine afmetingen (Ø2") door grotere (Ø3" of Ø4"))

De aangekochte materialen en de te verrichten werkzaamheden zijn voor de diverse stations alsook de distributienetten bestemd. De aankoop van de materialen en het uitvoeren van diverse werkzaamheden moeten ervoor zorgen dat de continuïteit van de waterlevering naar de gemeenschap toe gegarandeerd is.

De kosten die hiermee gepaard gaan zijn in totaal **SRD 943.000,00**.

Toelichting 2103: Waterleidingprojecten in het kustgebied en binnenland

Het project "Water Supply Infrastructure Rehabilitation" wordt met een lening van de Inter American Development Bank gefinancierd. Het leenbedrag is USD 12. mln. en de overheidsbijdrage is USD 500.000,00 geldend voor het 4^e en het 5^e jaar. Het project is gestart in februari 2011 en eindigt in februari 2017. De SWM is belast met de uitvoering van dit project.

Omschrijving	Totale bijdrage	Bijdrage 2017 in USD	Bijdrage 2017 in SRD
I.D.B.	\$ 12.000.000,00	\$ 2.386.317,00	17.420.114,10
Overheids bijdrage	\$ 500.000,00	-	-
Totaal			17.420.114,10

Het totaal geraamd bedrag voor dit project is SRD 17.420.114,10 afgerond **SRD 17.421.000,00**

Toelichting 2106: Drinkwater productie centrum Commewijne

Op 26 januari 2016 is er een overeenkomst gesloten tussen het Ministerie van NH (SWM) en de Vlaamse Maatschappij voor watervoorziening inzake de realisatie van een drinkwater productiecentrum te Commewijne beter genoemd het Waterproductiecentrum Commewijne (WPC). Het oppervlakte water uit de Suriname rivier zal door de Belgische Watergroep behandeld worden. De streeftermijn voor de uitvoering der werken bedraagt 16 maanden.

Het totaal geraamd bedrag voor de installatie en de begeleidende werken is Euro 4.492.847 en zal via 36 opeenvolgende maandelijkse betalingen van € 124.801 vereffend worden. De vergoeding voor de begeleiding bij de exploitatie van het WPC Commewijne bedraagt bij de ondertekening van het voltooiingscertificaat € 165.000 per jaar voor de duur van 10 jaar. Naast de bovengenoemde kosten zijn aan de Surinaamse zijde nog diverse additionele werken benodigd, waarvan de totale kosten thans zijn geraamd op € 9.074.580.

Voor het dienstjaar 2017 is benodigd een bedrag van € 2.000.000,00 zijnde € 1.000.000- installatie kosten en € 165.000 voor begeleiding bij exploitatie.

De totale raming voor dit programma is **SRD 17.500.000, -**.

Toelichting 2201: Energievoorziening

Doel:

Het opzetten, reviseren van de elektrische centrales, reviseren van de distributienetten middels vervanging van het bestaande aluminium distributienet door amka kabel, die minder storingen op het net veroorzaakt en beter bestand is tegen blikseminslag en het koppelen van de distributienetten van verschillende dorpen die niet ver van elkaar liggen om de efficiëntie te verbeteren.

Maatregelen:

- ❖ Aankoop van kabel c.q. lijnmateriaal voor de bouw van koppelnetten.
- ❖ Aankoop van dieselaggregaten
- ❖ Aankoop van opvoertransformatoren.

De hierna volgende projecten zullen vanwege het decentralisatieproces als volgt worden uitgevoerd:

LOPENDE UITGAVEN	
OMSCHRIJVING	BEDRAG IN SRD
Aanschaf van onderdelen voor het reviseren van een licht-aggregaat	29.658,00
Aanschaf elektrische schakelmateriaal t.b.v. de dorpen Corneliskondre, Kajana en Loka Loka	488.500,00
Aankoop van onderdelen voor het reviseren van licht - aggregaten t.b.v. de dorpen Stoelmanseiland, Abenaston en Witagron	463.302,40
Aanschaf van diverse elektrische onderdelen	657.500,00
	1.638.960,40

De totale kosten voor deze beleidsmaatregel zijn in het dienstjaar 2017 geraamd op **SRD 1.639.000,00**.

Toelichting 2202: Openbare straatverlichting**Doel:**

Het verlichten van de openbare straten of wegen van de woonwijken in Paramaribo en omgeving, de districten en het binnenland in verband met het verminderen van de criminaliteit.

Maatregelen:

- ❖ Het aanschaffen van straatverlichting armaturen.
- ❖ Het onderhouden van de reeds bestaande verlichtingspunten.
- ❖ Het voorzien van straatverlichting in nieuwe woonwijken.
- ❖ Het illumineren van de diverse locaties van de overheid op hoogtij dagen in stad, districten en het binnenland.
- ❖ Het aankopen van 441 st. led lampen voor een bedrag van **SRD 1.025.125,00**

LOCATIE	OMSCHRIJVING	BEDRAG IN SRD
De Vierkinderenweg vanuit Magenta ± en halve km	Straatverlichting	132.875,00
De Kronenburgweg (Magenta Hannashust)	Straatverlichting	110.000,00
Mohabierweg 150 m vanuit de Indiraghandiweg	Straatverlichting	110.000,00
Rahamal project 2 (nieuwbouw)	Straatverlichting	514.000,00
Sitalweg ± 500m in het midde n	Straatverlichting	85.000,00
Vierkinderenweg vanuit de Magentaweg ± 1½ km	Straatverlichting	125.000,00
La Recontre 7e straat (gedeeltelijk)	Straatverlichting	350.000,00
La Recontre middenweg van 3e tot 5e straat (gedeeltelijk)	Straatverlichting	350.000,00
3e straat Boxel Paraweg	Straatverlichting	110.000,00
Sabanweg	Straatverlichting	110.000,00
Het illumineren van objecten in de stad, districten, randdistricten en het binnenland		500.000,00
TOTAAL		2.496.875,00

De totale kosten voor deze beleidsmaatregel zijn in het dienstjaar 2017 geraamd op **SRD 3.522.000,00**.

Toelichting 2204: Kosten elektrische centrales Binnenland

Doel: Het vervangen en het in stand houden van elektrische centrales van 129 dorpen in het binnenland, het geen ontwikkeling en economische groei teweeg brengt.

Maatregelen:

- Aankoop van servicemateriaal zoals: lucht, smeerolie- en dieselfilters
- Aanschaffen van chargers, hulpwerktuigen etc.
- Aanschaffen van lijnmateriaal en de benodigde onderdelen voor preventief en curatief onderhoud.
- Aankoop van radiator, brandstofpomp, waterpomp, smeeroliepomp, opvoerpomp, turbo, injector, fan belt en machinekop

LOPENDE UITGAVEN	
OMSCHRIJVING	BEDRAG IN SRD
Aanschaf van servicematerialen (lucht, diesel en smeeroeliefilter) t.b.v. de diversen centrales	244.400,00
Uitvoeren van diverse chartervluchten naar diverse dorpen Kwamalasemutu ea	44.850,00
Charteren van een helikopter over de maand april 2017 naar Pikinslee, Botopasi en Gujaba	116.100,00
Charteren van een helikopter over de maand mei 2017 naar Lafanti, Cajana en Gonini	116.100,00
Het reviseren van de diverse schakelborden	330.000,00
	851.450,00

De totale kosten voor dit programma bedragen SRD 852.000,00.

Toelichting 2205: Renewable Energy

Deze beleidsmaatregel is gericht op het uitvoeren van activiteiten ter ontwikkeling en benutting van hernieuwbare energiebronnen. Met deze energiebronnen zal in het bijzonder het Binnenland van elektriciteit worden voorzien. Met de uitvoering van deze beleidsmaatregel is ook het zogenaamde "localcontribution" (overheidsbijdrage) van het project "Development of Renewable Energy, Energy Efficiency and Electrification of Suriname" die mede door de GEF via de IDB wordt gefinancierd, meegenomen.

De Activiteiten die uitgevoerd zullen worden in het kader van het bovengenoemd "GEF renewable energy project" zijn **Zonne-energie projecten, Hydro- energie projecten en Windenergie projecten.**

- ❖ **Zonne-energie:** Middels 4 -tal Pilot Projecten zal de technische en operationele duurzaamheid van zonne-energie technologieën worden aangetoond. Dit zowel voor "on-grid" toepassingen in de kustvlakte en als "off-grid" bij de landelijke elektrificatie in het achterland.
- ❖ **Hydro- energie:** Er zal onderzoek worden verricht naar de haalbaarheid van mini-hydro energie projecten in het Binnenland. Indien haalbaar zal een energie opwekkingsproject worden uitgevoerd.
- ❖ **Wind energie:** na de installatie van 6 windmeetstations in de kustvlakte zal informatie worden verzameld omtrent de potentie voor wind energie in de kustvlakte. Er zal hiermede een wind- energie- kaart worden geproduceerd.

Voor 2017 is het beleid erop gericht om voor alle districten inclusief dorpen en woongemeenschappen in het binnenland een energie profiel samen te stellen om zo te geraken tot een beste energie mix voor deze gebieden. De activiteiten in het kader van het onderzoek naar windenergie zullen ook worden voortgezet.

Omschrijving	Begroet 2017
IDB donatie	200.000
Overheidsbijdrage	-
Totaal bedrag 2017	200.000

Toelichting 2301: Ordening Goudsector

Voor de Ordening van de Goudsector zijn enkele algemene doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen dienen voornamelijk 'in het veld' bij de actieve reorganisatie behaald te worden.

1. Leefomgeving

Het milieuprobleem aanpakken

Door de werkzaamheden binnen de goudsector ontstaan er diverse ongewenste milieueffecten, zoals watervervuiling, verhoogde gezondheidsrisico's, landdegradatie door veelvuldig kwikgebruik. Door het registreren en omscholen binnen de sector wil de regering deze misstanden in de toekomst uitbannen.

Sociale context bewaken

Door het ongestructureerde karakter van de goudsector verplaatsen de zogenaamde porknockers zich 'naar eigen inzicht' in de binnenlanden. Hierbij wordt geen rekening houdend met de natuurlijke habitat van de oorspronkelijke binnenlandbewoners, de inheemsen en marrons. Door de reorganisatie wil de regering tevens ordenen binnen welke kaders en fysieke gebieden de porknockers zich vrijelijk kunnen bewegen. De overheid heeft vanaf januari 2013 enkele zones per beschikking aangewezen voor kleinsmijnbouw activiteiten, alwaar de verplaatste illegale mijnbouwers na degelijke selectie en onder bijzondere voorwaarden legaal verder kunnen mijnen onder afdracht van belastingen. Deze zones zijn onder beheer geplaatst van de Commissie Ordening Goudsector, het geen **extra facilitaire en personele kosten met zich meebrengt**. Vanaf 2015 zijn diverse werkgebieden tot ontwikkeling gebracht om ordening te brengen in de kleinschalige mijnbouw en ook meer voor de broodnodige rust rond de grootschalige mijnbouw gebieden, welke gepaard gaan met forse buitenlandse investeringen. In 2017 zal meer aandacht besteedt worden aan de verdere implementatie van moderne en milieuvriendelijke mijnbouw methoden en technieken. Ook zal gewerkt worden aan de transformatie van de OGS tezamen met het Bauxietinstituut en de Geologische Mijnbouwkundige Dienst naar het in te stellen Minerale Autoriteit.

2. Financieel

Belasting inning

Goud is een van de belangrijke bodemschatten van Suriname. Hoewel er meer dan 30.000 mensen werkzaam zijn in de goudsector levert deze, in de huidige situatie, onvoldoende inkomsten voor het land doordat personen die wel verdienen in de sector (door een combinatie van omstandigheden) niet voldoen aan belastingplichten. OGS zal ook in 2016 door nauwe samenwerking met de belastingdienst de inningcapaciteit uit deze sector helpen verhogen.

3. Veiligheid

Mensen uit de illegaliteit halen

Meer dan 15.000 personen van niet-Surinaamse afkomst zijn werkzaam in de goudsector in Suriname. Het merendeel hiervan heeft momenteel een illegale status en is daardoor verstoten van bijvoorbeeld onderwijs en medische zorg. Bovendien had de overheid geen zicht op deze personen in het gebied en hun bewegingen. Door het registreren van deze personen wil de regering via OGS een en ander in beeld -en onder controle brengen.

De geraamde operationele kosten voor OGS in 2017 zijn **SRD 3.267.000,00**.

Personele Kosten	2.880.000,00
Materiele Kosten	387.000,00
Aanschaffingen	-
Totaal O.G.S.	3.267.000,00

Het streven is erop gericht om eind december 2017 de volgende doelen gerealiseerd te hebben:

- ❖ Monitoring en ondersteuning in gebieden waar sprake is van veiligheidsrisico's door mijnbouw activiteiten en gebieden waar sprake is van conflicten tussen klein mijnbouwers en groot mijnbouw(multinationals);
- ❖ Door de aanwezigheid van OGS kunnen de grote mijnbouwmaatschappijen ongestoord hun exploratie en exploitatie activiteiten uitvoeren welke in de minerale overeenkomsten met de overheid is afgesproken;
- ❖ Monitoring van alle grote goudzoekersvaartuigen (skaliantes) en het assisteren van de belastingdienst bij de registratie voor ordentelijke belastingafdracht;
- ❖ Organisatorisch alle zaken op orde hebben om probleemloos op te gaan in de op te zetten minerale autoriteit.

Tabel 2

Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2015	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2016	Verwachte beleidsresultaten per eind 2017
Programma: Onderzoek en Ontwikkeling				
Uitvoering projecten t.b.v. GMD	Het zorg dragen voor het verzamelen van alle gegevens die voor de Geologische Mijnbouwkundige kennis van het land van belang kunnen zijn.		Vorbereidingen proefkartering inzake nieuwe geologische kaart	Ad. A. Afronding rehabilitatie van de accommodatie faciliteiten " Loksi-Hati" te weten bestektekeningen en kostenraming m.b.t. bouw werkzaamheden van magazijn, bad en toiletengroep. Ad. B.

				Afronding renovatie werkzaamheden van het magazijn(opslag) te Saramacca doorsteek en het aanbrengen van nuts voorzieningen. Eveneens aanvang renovatiewerkzaamheden m.b.t. renovatie van de beheerderwoning
Voorbereiding Mineralen Instituut			Multi Stakeholders Group (MSG) voor begeleiden proces EITI Afronden ontwerp gebouw Delfstoffen-instituut	Mijnbouwsector- plan. Herziening mijnbouw en mijn-ontwikkeling overeenkomst. Instellen Mineraal Instituut.
OP – Kerntema: Drinkwater				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2015	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2016	Verwachte beleidsresultaten per eind 2017
Programma: Water				
Water-voorziening	Meer bewoners (huishoudens) voorzien van goed en gezond drinkwater.	rehabilitatie c.q. modificatie van drinkwater faciliteiten in de kustvlakte en het binnenland	rehabilitatie c.q. modificatie van drinkwater faciliteiten in de kustvlakte en het binnenland	Verbetering van de drinkwater voorziening
Instandhouding waterleiding bedrijven en nieuwe aansluitingen	De waterleidingbedrijven zodanig toe te rusten, zodat de diverse stations goed en gezond drinkwater kunnen distribueren in de verschillende dorpen in het binnenland.	Vervanging van oude leidingen en aankoop van materialen voor nieuwe aansluitingen	Vervanging van oude leidingen en aankoop van materialen voor nieuwe aansluitingen	continuïteit van de waterlevering naar de gemeenschap toe.
Watervoorziening projecten kustgebied en binnenland	Hot project dat met donorfinanciering uitgevoerd zal worden moet ertoe leiden, dat het dure, gezuiverde water zonder al te grote verliezen bij de consument komt.	Het continueren van geplande waterleidingprojecten in de kustvlakte	Het continueren van geplande waterleiding projecten in de kustvlakte.	Verbetering van de drinkwater Voorziening. Project stopt februari 2017
Overdracht waterleidings-stations aan SWM	Waterleidingstations en de bijbehorende verzorgingsgebieden in de komende jaren te brengen onder de verantwoordelijkheid van S.W.M.	Enkele zuivering installaties en andere voorzieningen in conditie gebracht.	Overname van een groot deel van de waterleiding stations met bijbehorende verzorgingsgebieden in de kustvlakte door SWM.	De zuivering installaties en andere voorzieningen in het binnenland in conditie brengen. Overname van alle water-leidingsstations in het kustgebied door SWM
OP- Kerntema: Energie				
Programma	Doel Programma	Gerealiseerd Beleid 2015	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2016	Verwachte beleidsresultaten per eind 2017
Programma: Energie				

Energievoorziening	Uitbreiding van het distributienet	Plaatsing van de nieuwe lichtaggregaten. Het bouwen van nieuwe netten met Amka kabel i.p.v. aluminium kabel	streven is gericht om te geraken tot een moderne en efficiënte energie sector die betaalbare energie garandeert aan de totale bevolking.	Voorzien in de elektrische behoefte
Openbare straatverlichting	Het reviseren van de schakelborden.	Implementatie plaatsing Cobra headlampen t.b.v. straatverlichting in het binnenland + kustgebied	Continuïteit energie garanderen	elektrificeren van diverse locaties en illumineren van diverse objecten
Elektrische centrales Binnenland	Het vervangen en het in stand houden van elektrische centrales van 133 dorpen in het binnenland, het geen ontwikkeling en economische groei teweeg brengt.	Revisie van schakelborden in diverse dorpen in het binnenland Regulier services van de lichtaggregaten	aanschaf servicemateriaal zoals: lucht-, smeerolie- en discsfilters, lijnmateriaal en de benodigde onderdelen voor preventief en curatief onderhoud	optimale energievoorziening aan de leefgemeenschappen in het Binnenland. Werken aan efficiëntie binnen het proces van energie voorziening in het binnenland
Renewable Energy (Zonne-, Hydro- en Wind energie)	Concentratie op het uitvoeren van projecten die betrekking hebben op hernieuwbare energie bronnen in het binnenland die mede door IDB en de overheid gefinancierd zullen worden.	Opzet van Zonne-energie projecten; Opzet van Hydro-energie projecten; Opzet van Windenergie projecten.	Uitvoering van zonne-energie project, en onderzoek op het gebied van Hydro- en Windenergie.	Opzetten van tenminste twee zonne energie installaties in het Binnenland. Onderzoek naar energie profiel dorpen verrichten.

OP – Kernthema: Goud en Ordening

Programma	Doel Programma	Gerealliseerd Beleid 2015	Verwachte Beleidsresultaten per eind 2016	Verwachte beleidsresultaten per eind 2017
Programma: Mijnbouw				
Ordening Goud sector	-Het milieuprobleem aanpakken. -Sociale context bewaken. -Belasting inning. -Mensen uit de illegaliteit halen.	registratie van de mensen werkend in de kleinschalige mijnbouw sector	•Het gebruik van kwik en chemicaliën bij de goudwinning is voor 75% teruggedrongen; •De grote mijnbouwmaatschappijen kunnen ongestoord hun exploratie en exploitatie activiteiten uitvoeren; • In 2016 zijn alle grote goudzoekersvaartuigen (skaliantes) zodanig geordend dat hun afgebakend werkgebied en milieuvriendelijke werkcondities scherp zijn	•ruime monitoring en ondersteuning in gebieden waar sprake is van veiligheidsrisico's tussen klein mijnbouwers en groot mijnbouw(multinationals); •Introductie milieu vriendelijke apparatuur en winning methoden. • Verdere registratie van vaartuigen voor ordentelijke belastingafdracht. • Opgaan van OGS tezamen met BIS en GMD inde Minerale Autoriteit.

			bepaald. In samenwerking met de belastingdienst intensiveren van de controle op belastingafdracht	
--	--	--	---	--

Titel III: MIDDELENBEGROTING

Tabel 1

Bedragen x SRD 1000

Code	Ontvangsten	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
53014	Dividend Staatsolie	-	212.970	280.830	250.000	250.000	250.000	250.000
53100	Verhuur van landsgebouwen en toebehoren	-	90	187	187	187	187	187
53103	Overheidswaterleiding-bedrijven in de districten	304	450	40	40	40	40	40
53104	Overheidselektrische bedrijven in de districten	77	3	1	1	2	2	3
53109	Royalties	-	171.537	286.200	280.000	290.000	295.000	295.000
53301	Retributies op bauxiet en aluminaarde	2.609	-	-	-	-	-	-
53302	Vergunnings- en concessie rechten overige de lfstoffen	571	300	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
53304	Registratie-fee Surinamers/ Buitenlanders	-	-	-	-	-	-	-
53153	Diverse vergoedingen	-	-	57.000	-	-	-	-
	Totaal Niet Belastingmiddelen	3.561	385.350	631.758	537.728	547.729	552.729	552.730
	Donormiddelen							
52200	I.D.B	-	330	200	-	-	-	-
	Totaal Donormiddelen	-	330	200	-	-	-	-
	Lening							
54101	IDB	-	-	17.421	-	-	-	-
54707	Is.D.B	-	326.900	-	-	-	-	-
	Totaal Lening	-	326.900	17.421	-	-	-	-
	Totaal Middelen-begroting	3.561	712.580	649.379	537.728	547.729	552.729	552.730

Toelichting Middelen**❖ 53014- Dividend staatsolie**

Bijdrage aan de Overheidsbegroting 2017 ca. US\$ 37 miljoen als dividend bij een gemiddelde referentie prijs van US\$ 47,15 per barrel voor USD No.6 Fuel Oil 3.0% S. De verwachte ontvangsten gelet op de gemiddelde koersverwachting geraamd op **SRD 280.830.000,00**.

❖ 53100- Verhuur van landsgebouwen en toebehoren

Hieronder worden de ontvangsten van huur opgenomen. Het betreft huur aan de pindakaas fabriek. De huur per maand bedraagt SRD 15.615,00. De raming voor het dienstjaar 2017 bedraagt **SRD 187.380,00**.

❖ 53103- Overheidswaterleidingbedrijven in de districten

Uitgaande van het aantal geregistreerde aansluitingen op de diverse distributienetten van de dienst, met uitzondering van de overgedragen gebieden Wanica-West en Nickerie – West, aan de N.V. S.W.M zal de raming ten behoeve van het dienstjaar 2017 met inachtneming van het huidige tarief, c.a. **SRD 40.000,00** moeten bedragen.

❖ 53104- Overheidselektriciteitsbedrijven in de districten

Hieronder worden de ontvangsten van leges opgenomen. De raming voor het dienstjaar 2017 bedraagt **SRD 1.000,00**.

❖ 53109- Royalties

Hieronder vallen de royalties uit de mijnbouwsector.(Goudmijnbouw en Grassalco)
De verwachte ontvangsten zijn geraamd op **SRD 286.200.000,00**.

❖ 53302- Vergunnings- en concessierechten overige delfstoffen

Hier is er uitgegaan van het volgende:

- Een berekening van de inkomsten uit de bouwmaterialen en klein mijnbouw.
De verwachte ontvangsten zijn geraamd op **SRD 7.500.000,00**
De achterhaalde tarieven op het recht van exploitatie van bouwmaterialen is per Staatsbesluit van 28 februari 2017 gewijzigd. Bij S.B. 2017 no.19 zijn de royalties voor bouwmaterialen geactualiseerd, welke inhoudt dat zij berekend worden op basis van een door het ministerie vastgestelde putmondwaarde. Deze waarde wordt per 6 maanden vastgesteld. Daarnaast is het ministerie ook gestart met het ordenen van de bouwmaterialensector voor de optimale inning van de royalties. Vanwege deze wijziging verkrijgt de Staat meer inkomsten uit deze sector doordat bij de berekening van de tarieven is uitgegaan van een geactualiseerde putmondwaarde, het inzichtelijk maken van de geproduceerde hoeveelheden en de veranderde economische en maatschappelijke omstandigheden.

De geschatte bedragen kunnen hoger of lager zijn afhankelijk van de volgende factoren:

- nieuwe uitgaven van mijnbouwrechten,
- het vervallen van lopende mijnbouwrechten,
- de productiecijfers van de mijnbouw rechthouders en
- de hoeveelheid mijnbouw rechthouders die niet op tijd aan hun betalingsverplichtingen voldoen.

❖ **53153 – Diverse Vergoedingen**

Hieronder worden de ontvangsten voor het verkoop van goud en bouwmaterialen opgenomen.

De raming voor het dienstjaar 2017 bedraagt voor het goud verkoop SRD 50.000.000,00 en SRD 7.000.000,00 voor verkoop bouwmaterialen, gezamenlijk komt het op een totaal bedrag van **SRD 57.000.000,00**.

❖ **52200 – I.D.B. Grant**

Op 08 mei 2013 is op het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen de “**Non-Reimbursable Investment Financiën Agreement From the Global Environment Facility (GEF)- GRT/FM 13774-SU**” ondertekend tussen het Ministerie van Financien namens de Staat Suriname en de IDB. Deze door de GEF en de IDB gefinancierde projecten zullen de elektrificatie van ons Binnenland met hernieuwbare energie ondersteunen en het efficiënte gebruik van energie bevorderen. Voor het dienstjaar 2017 is de IDB bijdrage geraamd op **SRD 200.000,00**.

❖ **54101 –Lening I.D.B.**

Het project “Water Supply Infrastructure Rehabilitation” wordt met een lening van de Inter American Development Bank gefinancierd. Het leenbedrag is USD 12. mln. en de overheidsbijdrage is USD 500.000,00 geldend voor het 4^e en het 5^e jaar. Het project is gestart in februari 2011 en eindigt in februari 2017. De SWM is belast met de uitvoering van dit project. Voor het dienstjaar 2017 is de I.D.B. lening geraamd op SRD 17.420.114,10 afgerond **SRD 17.421.000,00**.

Titel IV: PARASTATALEN

Surinaamsche Waterleiding Maatschappij (S.W.M)

**GEPLANEDE AKTIVITEITEN N.V. SURINAAMSCHE WATERLEIDING
MAATSCHAPPIJIN 2017 TER VERBETERING VAN DE
DRINKWATERVOORZIENING**

De N.V. SWM stelt zich ten doel:

- a. Het aanleggen en het exploiteren van waterleidingbedrijven in Suriname;

- b. Het aanleggen en onderhouden van installaties voor de distributie van water;
- c. Het bevorderen en het doen van onderzoeken ter verzekering van de drinkwatervoorziening in Suriname;
- d. Het verrichten van alle handelingen welke met het voorgaande in de ruimste zin geacht kunnen worden in verband te staan, daaruit voortvloeien of daaraan bevorderlijk zijn;
- e. Het deelnemen in of het samenwerken met of het voeren van de Directie over andere ondernemingen of instellingen met een gelijk of aanverwant doel.

Om deze doelstellingen invulling te geven, zijn voor 2017 naast de activiteiten in de operationele sfeer van de SWM ook enkele uitbreidingsprojecten in verkaveling gebieden van de overheid gepland. Hierdoor zal de toegankelijkheid tot goed drinkwater worden vergroot en kan daarmee ook invulling gegeven worden aan één van de Millennium Development Goals.

Millenniumdoel # 7: Meer mensen in een duurzaam leefmilieu

Veilig drinkwater

Voldoende en schoon drinkwater ligt aan de basis van een goede gezondheid. Wereldwijd hebben bijna een miljard mensen niet genoeg schoon drinkwater tot hun beschikking. Dit zorgt voor ernstige gezondheidsproblemen, zoals uitdroging en infecties.

Ook moeten miljoenen mensen het nog altijd stellen zonder sanitaire voorzieningen. In het zevende millenniumdoel is daarom vastgelegd dat het percentage mensen zonder toegang tot veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen in 2015 gehalveerd moet zijn ten opzichte van 1990.

Exploitatie

In de operationele sfeer zal de SWM zich in 2017 verder toeleggen op de volgende aandachtsgebieden:

1. Toename van de hoeveelheid aan drinkwater naar 5.300 m³/uur
Hiertoe zullen diverse productiestations gerenoveerd worden en/of de win- en productiecapaciteit uitgebreid worden. Ook regelmatig onderhoud van bestaande bronnen en zuiveringsinstallaties zal daar zeker een bijdrage daartoe leveren. Voor 2017 zijn 20 bronnen in het onderhoudsprogramma opgenomen.
2. Optimaliseren van de distributie van het water
Om de toegenomen hoeveelheid aan drinkwater adequaat te distribueren, zullen distributiebuisen vervangen moeten worden (velen zijn dichtgeslibd of onder gedimensioneerd). Ook asbest cement buizen moeten zoveel als mogelijk vervangen worden, omdat ze de verhoogde druk niet aan zullen kunnen. Voor 2017 is gepland 10km aan AC buizen te vervangen. Ook zal een spuiprogramma worden uitgevoerd.

3. Verminderen van de NRW met 3%

De NRW (Non Revenue for Water) is dat deel van het water dat wel geproduceerd is, maar waarvoor vanwege verschillende redenen, geen inkomsten zijn ontvangen. Eén van die redenen is het niet goed functioneren van mainkranen en afsluiters. Ook defecte en niet goed afleesbare watermeters zorgen voor een verhoogde NRW. In de afgelopen jaren is daar wel verbetering in gekomen. Echter moeten jaarlijkse maatregelen ter verbetering hiervan de NRW brengen op een aanvaardbaar nivo van 25%. Om de NRW terug te brengen met 3% zullen lekkende mainkranen en afsluiters vervangen worden. Ook zullen in 2017 een aantal van 10.000 watermeters vervangen worden en ook de onbemeterde aansluitingen in de "NH- overname" gebieden zullen voorzien worden van meters. Het overschakelen naar digitale watermeters zal niet alleen de meterstand opname verbeteren, maar ook de kwaliteit van de meter zal een bijdrage leveren aan de efficiëntie.

4. Vergemakkelijken betalingsmogelijkheden en verhogen klanttevredenheid

De klanttevredenheid is een goede graadmeter om te weten of de dienstverlening naar wens is. In 2017 het klant tevredenheidonderzoek worden gecontinueerd voor alle vestigingen. Inmiddels bestaat naast het betalen bij de traditionele incassokantoren bij het hoofdkantoor, aan de Benjaminstraat, te WK Plein en Latour, ook de mogelijkheid om dat te doen in de Maretraite Mall, te Lelydorp (Surpost), te Koewarasan, Albina (GODO), het incassokantoor van de EBS (Saramaccastraat) , aan de Kwattaweg (omgeving 3de Rijweg) en in de Hermitage Mall. Gepland zijn nog incassokantoren te La Vigilantsia en Onverwacht. Ook is inmiddels de klantenservice niet alleen aan de HenckArronstraat gevestigd, maar ook aan de Benjaminstraat en te Latour. Met een speciale SWM Nutsapp, gekoppeld aan een Nutskaart, wil de SWM ook de klanten die liever via het internet zaken afhandelt, faciliteren. Voor een betere dienstverlening zal het hoofdkantoor worden verplaatst van de binnenstad naar het Zuiden. De bouwwerkzaamheden in dit kader zijn reeds gestart.

Exploitatiebegroting 2017 (incl. realisatie 2011-2012 en begroting 2013, 2014, 2015 en 2016), in SRD.

Opbrengsten	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wateropbrengsten	43.514.194,00	45.547.823,00	47.903.780,00	50.298.969,00	52.813.910,00	69.027.780,37
Subsidie [1]	-	20.000.000,00	-	-	17.343.000,00	200.000.000,00
Overige opbrengsten	10.933.648,00	8.473.328,00	8.896.994,00	9.341.844,00	9.791.844,00	12.797.940,11
	54.447.842,00	74.021.151,00	56.800.774,00	59.640.813,00	79.948.754,00	281.825.720,48
KOSTEN						
Salaries (incl. Sec. voorz. + PF dotatie)	47.657.433,00	54.310.973,00	60.828.290,00	66.911.119,00	71.715.778,00	93.732.521,85
Medische kosten	4.039.692,00	4.527.634,00	4.980.397,00	5.229.417,00	6.182.128,00	8.080.041,30
Energiekosten	3.399.559,00	3.602.532,00	3.782.659,00	3.971.792,00	4.139.792,00	5.410.708,14
Onderhoudskosten	3.866.161,00	4.265.704,00	4.692.274,00	4.926.888,00	5.426.888,00	7.092.942,62
Interest	1.333.996,00	1.489.325,00	1.563.791,00	1.641.981,00	1.728.457,00	2.259.093,30
Afschrijvingskosten	8.762.657,00	9.616.422,00	10.097.243,00	10.400.160,00	10.748.210,00	14.047.910,47
Overige kosten	15.907.895,00	11.998.817,00	13.198.699,00	13.858.634,00	14.350.000,00	18.755.450,00
	84.967.393,00	89.811.407,00	99.143.353,00	106.939.991,00	114.291.253,00	149.378.667,67
Bedrijfsresultaat	139.415.235,00	163.832.558,00	155.944.127,00	166.580.804,00	194.240.007,00	431.204.388,15

* De cijfers over 2012 zijn aangepast aan de jaarrekeningen.

**De cijfers over 2013, 2014, 2015 en 2016 zijn begrote cijfers.

Staatsolie

WERKPROGRAMMA 2017 STAATSOLIE MAATSCHAPPIJ SURINAME

De plannen van Staatsolie zijn gebaseerd op onze "Vision 2030" inhoudende:

1. Het leiden van de duurzame ontwikkeling van de energiesector in Suriname.
2. Het leveren van een belangrijke bijdrage aan vooruitgang van onze samenleving.
3. Regionaal een belangrijke rol vervullen met een wereldwijde identiteit in de energiemarkt.

Ten einde onze ambities waar te kunnen maken is een implementatie strategie 2013-2030 ontwikkeld waarbij voor het jaar 2017 de navolgende strategische doelen zijn samengesteld. De genoemde bedragen zijn indicatief en zullen in de 2017 begrotingsronde van Staatsolie (gepland voor augustus en september) nader worden vastgesteld.

Exploratie & Productie activiteiten onshore en nearshore

1. Vergroten van de onshore en nearshore aardolie reserves (US\$ 37M).

- ❖ Het exploratieprogramma in het kustgebied en "nearshore" gebied (= tot 20 meter zee diepte) van Suriname zal worden gecontinueerd. Deze activiteiten zullen worden uitgevoerd door Staatsolie, alsook door haar dochtermaatschappij Paradise Oil Company (POC).

In 2015 is er voor circa 35 miljoen barrels aan commercieel winbare reserves zijn bijgeschreven uit bestaande en nieuwe velden. Deels hiervan is als gevolg van de toepassing van "Improved Oil Recovery" en "Enhanced Oil Recovery" productie technologieën in de bestaande olievelden.

In het "nearshore" gebied zijn de seismische activiteiten voortgezet en 3000 km 2D seismische data is vergaard. Om de winbare reserves in het gebied vast te stellen zullen nog eens 10 exploratiepunten worden geboord. Strategische samenwerkingen met derden door middel van allianties en partnerschappen voor het aanboren van reserves buiten Suriname zal verder worden vormgegeven.

2. Verhogen van de onshorecrude productie (US\$ 84 M).

Het productieniveau van welke in 2014 is opgevoerd van 16.000 naar 16.500 barrels per dag zal verder worden opgevoerd in 2017 naar 17.000 barrels per dag. In 2017 zullen ca.90 bronnen worden geboord. Er zijn momenteel drie (3) velden: Tambaredjo, Tambaredjo North WEST en Calcutta die gezamenlijk die productie zullen leveren.

3. Voorzien van de samenleving via de raffinaderij hoogwaardige diesel en gasoline
Staatsolie introduceerde in december 2015 premium diesel en gasoline via GOW2 op de retailmarkt. De raffinaderij heeft in augustus 2016 een productiemijlpaal bereikt van 1 miljoen barrels (159 miljoen liters) hoogwaardige diesel en gasoline. De raffinaderij heeft een verwerkingscapaciteit van 15.000 barrels SaramaccaCrude per dag en produceert premium diesel, premium gasoline met een laag zwavelgehalte, stookolie, bitumen en zwavelzuur.

Sociaal Maatschappelijk

Allocatie van financiële middelen voor duurzame nationale ontwikkelingsprojecten US\$1.5 miljoen

Bewust van haar sociaal maatschappelijke verantwoordelijkheid wordt door de maatschappij jaarlijks ca. 1.5 miljoen gereserveerd ter ondersteuning van duurzame ontwikkelingsprojecten binnen onze samenleving.

Bijdrage aan de Overheidsbegroting US\$ 77 miljoen

Bijdrage aan de Overheidsbegroting 2017 is geschat op ca. US\$ 77 miljoen (op transactiebasis), bestaande uit US\$ 40 miljoen aan belastingen en US\$ 37 miljoen als dividend bij een gemiddelde referentie prijs van US\$ 47,15 per barrel voor USG No.6 Fuel Oil 3.0% S.

Energiebedrijven Suriname N.V.

Doel van de parastatale instelling

De instelling heeft onder meer tot doel:

- ❖ het exploiteren van, het deelnemen in en het voeren van de directie over gas- en elektriciteitsbedrijven;

- ❖ Het aanleggen en onderhouden van installaties voor de productie en distributie van gas en elektriciteit;
- ❖ Het deelnemen in, het samenwerken met of het voeren van de directie over andere ondernemingen of instellingen, die een doel beogen gelijk of soortgelijk aan dat der vennootschap;
- ❖ Het verrichten van alle overige handelingen, die aan het hiervoor omschreven doel bevorderlijk of dienstig kunnen zijn.

Activiteiten en plannen voor onderwerpeijk dienstjaar (en eventueel en eventueel van de overige jaren)

Opwekking

In het jaar 2017 zal de instelling zich voor wat betreft de elektriciteitsvoorziening en in het bijzonder de Opwekking toespitsen op de navolgende beleidsgebieden.

Er zal verder worden gewerkt aan het rehabiliteren c.q. afronden van het groot onderhoud aan diverse opwekeenheden van de centrales aan de Saramaccastraat. Deze werkzaamheden welke medio 2017 afgerond dienen te zijn, moeten zorgen dat het verwachte piekvermogen rond oktober 2017 geleverd kan worden.

Ook voor de powerplant in Nickerie en de overige districtsbedrijven zal het onderhoud en revisie van de motoren moeten worden bijgehouden. De prognoses wijzen uit dat bij het volledig intact zijn van de bestaande opwek infrastructuur voor alle opwekbedrijven de verwachte pieken en jaarlijkse leveringen voor 2017 nog net haalbaar zullen zijn.

Verder zal voor wat Paramaribo betreft de reeds opgestarte voorbereidingswerkzaamheden rond het vergroten van het opwek vermogen moeten zijn afgerond zodat nog voor medio 2017 de definitieve beslissingen kunnen worden genomen over de detail zaken rond deze werkzaamheden.

Prognoses wijzen uit dat de grootte van deze opwekkingsuitbreiding nabij de 150MW zal moeten zijn eind 2018. Voor de uitbreiding van dit vermogen lijken twee locaties geschikt t.w.: Paramaribo nabij de oude Suralco plant (long term) en aan de Saramaccastraat nabij de nieuwe powerplant kan ook nog wat uitbreiding plaatsvinden (short term) van maximaal 40 MW.

In het district Nickerie is eveneens uitbreiding van het opwekvermogen gewenst. Na grondige evaluatie is gebleken dat de uitbreiding van Nickerie het best op een voordeligere locatie kan worden gedaan. Gekozen is voor een locatie nabij de oude plantage Hazard, alwaar een nieuwe. Powerplant zal worden opgezet van ongeveer 20 - 25 MW.

De uitbreiding van beide voedingsgebieden m.n. Paramaribo en Nickerie hebben naast het voorzien in de groeiende vraag ook nog de strategische waarde om in beide gebieden aanwezige motoren die op diesel brandstof functioneren, definitief te laten vervangen.

Op deze wijze kan een drastische verlaging van de terugwinningsprijs (recovery cost) worden gerealiseerd en daardoor een ook wat stabielere KWH verkoopprijs.

De totale raming van de bovenstaande onderhoudswerkzaamheden, vervangings- en uitbreidingsinvesteringen is gesteld op USD 214 Miljoen.

Met de aanleg van deze voorzieningen zal in 2017 een aanvang moeten worden gemaakt zodat zij rond eind 2018 beschikbaar kunnen zijn voor de opwekking.

Transmission

De transmissie voorzieningen zullen ook worden aangepakt m.n. uitgebreid en verstrekt om de navolgende redenen:

- Door de toenemende belasting raken lijn verbindingen overbelast, met als gevolg dat het risico van uitvallen, door defecte elementen in die lijnen wordt vergroot.
- Het overbelasten van de lijnen leidt voorts tot onacceptabele vormen van lijn verliezen
- Door de groei van nieuwe aanvragen in nieuwe wijken zijn wij niet in staat vanuit de bestaande distributie stations deze aanvragen te realiseren

De EBS zal ruim USD 218 Miljoen investeren om het bovenstaande te kunnen realiseren.

Distribution

Het distributienetwerk wordt op reguliere basis uitgebreid. Dit komt door de continu groeiende vraag naar energie, waarbij klanten voorzien moeten worden van nieuwe aansluitingen of bestaande aansluitingen moeten worden uitgebreid. Voor de komende vijf jaren worden er op basis van de trend van de afgelopen 5 jaar 30.000 aansluitingen verwacht.

Om deze groei te kunnen bijbenen, de verliezen te reduceren en de kwaliteit van de levering te garanderen zijn er diverse deel projecten in kaart gebracht die moeten resulteren in de versterking en of uitbreiding van het geheel distributie netwerk.

De bovenstaande projecten zijn begroot voor USD 238.2 Miljoen.

Openbare verlichting

Voor vernieuwing van de openbare verlichting is er thans een bijzonder project in voorbereiding

Ter financiering.

De technologie met betrekking tot openbare verlichting heeft zich zodanig ontwikkeld dat er besparing van meer dan 50% mogelijk zijn. Thans wordt bestudeerd welke wijze en type armatuur het best geschikt is gelet op omstandigheden en behoefte.

Naast het uitwisselen van al armaturen wordt ook gekeken naar het aanpassen van de bestaande armaturen. Bij het uitvallen van bestaande armaturen kunnen de defecte lampen alvast worden vervangen met z.g. retrofit lampen. De kosten zijn geraamd op rond USD 30 Miljoen.

Hernieuwbare Energie

Binnenland

Voor het terugbrengen van de hoge kosten welke gepaard gaan met de intermitterende energie voorziening in het binnenland wordt gedacht aan het realiseren van projecten met hernieuwbare energie bronnen. Zo wordt onder andere gekeken naar de implementatie van Solar voor individuele voorzieningen en of de combinatie van solar perken met diesel opwekking voor grotere gemeenschappen.

Deze oplossingen zullen de mogelijkheid moeten scheppen om op basis van 24 uren per dag de gemeenschappen van elektriciteit te kunnen voorzien.

Momenteel is in ver gevorderd stadium de realisatie van een 500 kW te Atjonie. Dit project welke m.b.v. financiering van de IDB wordt gereliseerd zal ons in staat stellen een beter inzicht te krijgen in de werking van de combinatie Solar met diesel. Tevens zullen de effecten van de overstap van intermitterende energie voorziening naar een stabiele levering en de groei beter in kaart kunnen worden gebracht.

Micro Hydro

Deze vorm van energie opwekking zal ook diepgaander worden uitgewerkt. Dit mini Hydro Station functioneert op basis van de stroming van het rivier water. Door middel van de micro Hydro stations zouden wij in staat moeten zijn een stabiele base load variërend van 1000 – tot 5000 kW te realiseren. De stroming van de rivieren zouden bij toepassing van dit model niet of nauwelijks beïnvloed worden. Ook hier zou dan gecombineerd kunnen worden met de toepassing van diesel of solar of alle drie vorenvermelde combinaties. Het onderzoek naar de plaatsing van deze mini stations staat voor uitvoering in 2017 gereed.

Renewable in de kuststrook

Volgens de in maart aangenomen elektriciteitswet is de netbeheerder verplicht energie opgewekt op basis van hernieuwbare energie bronnen, van de individuele klanten, bij overschot te salderen met hun verbruik verkregen van het landelijke electriciteitsnet. Deze vergunning biedt de burgers de mogelijkheid om de op hun daken opgewekte Solar energie van overdag te salderen en daarbij een lagere verbruiksrekening aan het eind van de maand over te houden. Om dit te promoten zal het elektriciteitsbedrijf een workshop houden om de gemeenschap de nodige informatie aan te reiken. Zullen zij op de hoogte gebracht worden van de mogelijkheden.

En de wijze waarop dit kan worden gerealiseerd. Elektrische installateurs zullen worden opgeleid c.q. getraind om de klanten te kunnen bedienen en adviseren.

Nagegaan zal worden als de fondsen aanwezig zijn om het plaatsen van solar installaties op grote schaal kan worden geïmplementeerd. De realisatie hiervan zal een grote verlichting van de druk op het landelijk net gedurende de dag kunnen realiseren en voor de klanten een behoorlijke reductie in hun verbruik kosten kunnen betekenen.

De totale investeringen met betrekking tot hernieuwbare energie en deze energie in de kuststrook zoals hierboven beschreven is, bedragen USD 60 Miljoen.

Smart metering

Om aan de behoefte van de hedendaagse technologie te kunnen voldoen zal EBS moeten

Overgaan tot het implementeren van Smart metering. Met de vervanging van de huidige conventionele meters door smart meters zal een investering van circa USD 5 Miljoen gemoeid gaan.

Liquid Natural Gas (LNG)

Om de recovery Cost van de opwekking te verlagen, wordt gekeken naar de optie om de huidige brandstof voor de opwekking m.n. HFO fuel te vervangen door LNG.

Daarvoor heeft de EBS i.s.m. de IDB een consultant in de hand genomen. Deze consultant zal een TOR opstellen voor een gedetailleerde feasibility studie, waarmee op kort termijn via een te houden inschrijving een bureau zal worden aangetrokken voor het opmaken van de Finalfeasibility studie voor de toepassing van LNG voor de elektriciteitsopwekking in Suriname.

De studie zal op het gebied van juridische, technische, milieu en sociale aspecten de overheid voldoende informatie moeten verschaffen om de stap naar LNG te motiveren.

De te verkrijgen informatie zal bestaan uit een "Basic design for construction of a natural gas importation" project, het zal verder antwoord moeten geven op de vraag hoe de ombouw van de bestaande opwekeenheden moet plaatsvinden, een betrouwbare inschatting van de tijdlijn voor implementatie, de project kosten, gedetailleerde opgave van de risico's verbonden aan implementatie en een goed beeld verschaffen over de mogelijke potentiële leveranciers die e.e.a. financieel attractief genoeg vinden om voorstellen voor realisatie voor te dragen.

Gasvoorziening

De uitbreiding van de opslag van gasvoorziening zal in het tweede kwartaal van 2017 een feit zijn. Met deze voorziening zal EBS in staat zijn de vraag naar gas ten behoeve van de huishoudelijke en industriële klanten volledig af te dekken.

Echter zal de fysieke infrastructuur van het gasbedrijf in de komende jaren moeten worden vervangen, waarbij de veiligheid wordt gewaarborgd. Voor wat betreft de installaties waarmee de gasvoorziening met de zgn. Gasflessen wordt gerealiseerd zullen diverse grote onderhoudsbeurten moeten plaatsvinden, zodat defecte apparatuur en equipment kan worden voorkomen. De complete vervanging van de voornoemde infrastructuur is begroot voor USD 50 Miljoen.

Administratie

De EBS wil de huisvesting van het totaal administratief personeel zoveel als mogelijk centraal houden en wel aan de Saramaccastraat. De activiteiten zijn reeds van start gegaan. Het streven is erop gericht om de eerste deelverhuizing medio 2017 te realiseren.

Dit huisvestingsplan is voor USD 6 Miljoen begroot.

Implementatie E-wet

Per 1 januari 2017 zal het bedrijf moeten voldoen aan de vereisten van de elektriciteitswet. Dit brengt met zich mee dat herstructurering van de onderneming zal moeten plaatsvinden. Hiermee is reeds een aanvang gemaakt en de activiteiten hiermee gepaard zijn, zijn geraamd op SRD 10 Miljoen.

De eventuele verzochte bijdrage (subsidie) van de overheid / en of het netto resultaat welke t.b.v. de staatskas zal worden gegenereerd

Elektra

Gas

Uitgaande van een ongewijzigde situatie in de gasprijzen en de actuele koers wordt een subsidie voor gas verwacht van SRD 106.99 Miljoen. Dit behelst slechts de subsidie over het verbruik voor kookgas, terwijl de investeringen in de fysieke infrastructuur van de gasplant zowel te Livorno als te Longmay reeds vermeld zijn in het vorig hoofdstuk.

GRASSALCO

Doel van de parastatale instelling

1.1 Visie

De Surinaamse leider in het duurzaam ontwikkelen van mineralen en erts.

1.2 Missie

Het zelfstandige en/of in samenwerkingsverband exploreren en exploiteren van mineralen en erts in Suriname, m.u.v. koolwaterstoffen, teneinde de mijnbouwsector tot welvaart en welzijn van de totale natie te ontwikkelen.

Conform artikel 2 van de statuten dient de maatschappij werkzaam te zijn op het terrein van mijnbouw, industrie, handel en transport. Ook mag zij daartoe andere ondernemingen oprichten, verwerven en financieren, daarin deelnemen en de directie over voeren.

Een welvaartpositie op lange termijn en naar maximale werkgelegenheid, dit ter behartiging van:

- ❖ De directie belangen van een ieder die inkomsten ontvangt vanwege het bestaan en door de bloei van de vennootschap;
- ❖ De welvaart in Suriname en de ontwikkeling van West Suriname in het bijzonder.

1.3 Vennootschapsdoelstelling

Het beleid van de directie is gericht op maximalisatie van de "stakeholdersvalue" door het initiëren van projecten die positieve cashflows genereren om de winstgevendheid op lange termijn te herstellen en te waarborgen.

2. Activiteiten en plannen

2.1 Steenslag

Waste Gross Rosebel / Steenslag Rosebel

Grassalco is in 2013 begonnen met de productie van steenslag uit "Waste" welke vrijkomt bij de productie van goud door Rosebel Mines N.V.

De focus van Grassalco is gericht op productie ten behoeve van de lokale markt en de export naar het Caraïbische gebied. Uit onderzoek is gebleken dat de regio steenslag importeert uit landen, z.a. Noorwegen, Dominicaanse Republiek en Canada.

In augustus 2016 is door Grassalco een exportcontract getekend om in partnerschap, 300.000 ton steenslag te leveren voor infrastructurele projecten in Guyana, waaronder de uitbreiding van de Chelddi Jaggan Internationale Luchthaven. In 2017 zal deze exportdeal worden voortgezet.

Phedra Exploratie

Tegen de achtergrond van de regionale vraag naar bouwmaterialen zal in 2017 nader onderzoek worden verricht op het steenslag exploitatierecht Phedra. Het doel van het onderzoek is het kwantificeren van de hoeveelheden grondstoffen (Exploiratie) voor het economisch/rendabel produceren van steenslagproducten (exploratie) van exellente kwaliteit. Er zal een feassibility studie worden uitgevoerd, die na het verkrijgen van de benodigde goedgekeuring, tot uitvoering zal worden gebracht.

2.2. Goud

Goliath

Grassalco beschikt over het recht tot exploratie naar goud en andere mineralen in het Goliath gebied. Het streven is om in samenwerking met lokale en/of buitenlandse maatschappijen de exploratie voort te zetten. Hieromtrent zijn er onderhandelingen gaande met belangstellende investeerders, Grassalco's

benadering is om te komen tot een partnerschap, waarbij het exploratieonderzoek en de hieraan verbonden risico's zullen worden gedeeld.

Lely

In 2013 heeft de directie van Grassalco uit strategische overwegingen besloten de overeenkomst met Reunion NV vroegtijdig te beëindigen. Als gevolg hiervan werd een bedrag van US\$ 5.2 miljoen betaald; hierbij werden de initiële onderzoeksresultaten van Reunion aan Grassalco overgedragen. In juni 2014 is onder begeleiding van het internationale consultancy bedrijf "CSA Global" een 1.200 meter diamondcore drilling programma uitgevoerd.

Tot augustus 2016 is er totaal US\$ 5.7 miljoen geïnvesteerd aan exploratie inclusief het diamonddrill programma van 2014.

Het voort te zetten exploratieplan houdt in:

- ❖ Vervolg diamond core drilling in the target ares;
- ❖ Detail exploratie waarinder geofysische onderzoeken;
- ❖ Registratie van alle Artisanal en small miners in de concessie ares;
- ❖ Ontwikkelen van een samenwerkingsverband (partnerschap).

De vervolgplannen, na de core drilling campaign van juni 2014, voorzien in een investering van US\$ 1.8 miljoen. Het uiteindelijk sterven is er op gericht om in samenwerking met derden het lely gebied verder te exploreren. Momenteel zijn er onderhandelingen gaande met 3 potentiële partners waarvoor reeds confidentialityagreements zijn getekend. Het uitgangspunt hierbij is wel dat NV Grassalco, bij een eventuele samenwerking, voor minimaal 30% zal participeren in het geheel.

Maripaston

In 2011 heeft Grassalco het mijnbouwrecht Maripaston (1375 ha) verkregen.

Alle concessiehouder draagt Grassalco de verantwoordelijkheid voor een adequate infrastructuur en veiligheid.

De ontwikkeling van Maripaston is conform een 3 stappenplan om zodoende de daadwerkelijke maximalisatie van stakeholders waarde te kunnen garanderen. De 3 stappen zijn als volgt gedefinieerd:

1. Het op een milieuvriendelijke manier verwerken van de "tailings" afkomstig uit vroegere activiteiten van de kleinschalige mijnbouwers. Hiertoe is er een GravityConcentration plant (GCP) opgezet welke officieel in november 2014 in productie is gegaan;
2. De verdere "clean up" van het Maripaston gebied;
3. Het uitvoeren van een compleet exploratie programma over het gebied met als doel:
 - ❖ Het identificeren van primair materiaal om de commerciële winstgevendheid van de GCP te verhogen;
 - ❖ Het doen van een discovery in de geïdentificeerde gemeneraliseerde gebieden, zoals de Ingi Poule- en de Money poule area;

- ❖ Heet uitvoeren van de benodigde feasibilitystudy om na te gaan of de ontdekte goudvoorkomens economisch winbaar zijn.

De exploratie afdeling heeft zich in 2015 en 2016 voornamelijk gericht op het identificeren en kwantificeren van de omliggende tailings om "primary feed matrial" te vinden, daar de omliggende tailings reserves opraken en ook in kwaliteit afnemen.

In 2016 is er een aanvraag gemaakt met het uitvoeren van diamondcore drilling voor het definiëren en interpreteren van de vein exposure en goudanomalieën van de Ingipoule area. Deze drilling campaign wordt ook begeleid door de Internationale Consultancy bedrijf "CSA Global"; zij zullen na evaluatie van de eerste fase van drilling, adviseren m.b.t. het vervolg programma. Het uitgevoerde boorprogramma van 1,600 meters zal mogelijkerwijs uitgebreid worden met 400 tot 600 meters additonediamondcoredrilling. De verwachting zijn hoog en dit wordt ondersteund door de ingekomen chemische analyses van enkele van de bemonsterde "cores". De kosten verbonden aan deze fase van het exploraticonderzoek worden geschat op US\$ 300,000. Er is eveneens een aanvang gemaakt om de verdere definiëring van vermoedelijk gemineraliseerde gebieden vast te stellen, gebruik makende van de "aircore drilling" en "sampling" methode, waarbij boorgruis wordt verzameld. De drilling werkzaamheden straten midden september 2016.

Tijdens het boorprogramma zal voor totaal 2,200 meters geboord worden. CSA Global zal de verzamelde data verwerken en het geheel in een rapport vastleggen.

Met betrekking tot het "aircore drilling" programma, zal de data deels intern door de Grassalco Exploratie afdeling worden verwerkt. Hierdoor zal een software programma worden aangeschaft.

2.2 Overige aandachtsgebieden

Natuursteen

Er is een evaluatie verricht met betrekking tot kosten, investeringen, opbrengsten en afzetmarkten. Op grond hiervan zal de ontwikkeling van de natuursteenlijn in samenwerking met derden worden bekeken.

Zand

Het project Sinabo Commewijne wordt in 2017 verder voorbereid met de bedoeling de exploitatie op te starten in hetzelfde jaar.

De aangetoonde reserves aan klinkzand bedragen 2,5 miljoen m3 terwijl er ook nog potentie is voor een additionele 2,5 miljoen m3 in de niet geëxploreerde gebieden.

Kaolien

De samenwerking met Moengo Minerals, ter ontwikkeling van de Kaolienindustrie, wordt onderzocht. Er wordt momenteel een due diligence uitgevoerd op het bedrijf, waarna er mogelijke modellen voor het doorstarten van het bedrijf zullen worden geëvalueerd.

Goudopkoop/export

Het opzetten van een goud opkoopbedrijf in Brokopondo.

Hiermede zal het verwerken van goud en alle zaken die daarmee te maken hebben dichterbij de bron(nl. Brokopondo) komen te liggen, waarbij de risico's voor zowel de verkopende als de opkopende partij moeten worden geminimaliseerd.

3. Nettoresultaat ten behoeve van de Staatskas

Allereerste dient opgemerkt te worden dat er bij NV Grassalco nog geen sprake is van dividendafdracht.

3.1 RGM Royalty's

Van de royalty's, welke N.V.Grassalco ontvangt van Rosebel Gold Mines NV, wordt er 80% ingehouden voor de staat met tussenkomst van de Centrale Bank van Suriname. Bij dezen betreft het de Delfstoffenovereenkomst d.d. 7 april 1994, met haar 1e wijziging op 23 maart 2003 tussen N.V.Grassalco, de Staat Suriname en Golden Star Resources Ltd, thans Rosebel Gold Mines N.V.

2017 Prognose Afdracht Royalty's

Gehanteerde Goudprijs (USD/ T.oz)	\$1,350
Gehanteerde jaarproductie RGM (l.oz)	360,000

1. Normale Royalty

Bedraagt 2% van het door RGM geproduceerde goud.

Wordt fysiek gestort bij de Royal Canadian Mint.

De overheid krijgt haar deel bij verkoop van het goud.

	T.oz	USD
Normale Royalty	7.200,00	9.720.000,00
80% Inhouding Overdracht Overheid	5.760,00	7.776.000,00
20% Grassalco	1.440,00	1.944.000,00

2. Buitengewone Royalty

Bedraagt 6,5% indien de goudprijs de USD 425, 00 per T.oz overschrijdt.
Wordt in contanten betaald per kwartaal.

	USD
Buitengewone Royalty	21.157.988,00
80% Inhouding Overdracht Overheid	16.926.390,00
20% Grassalco	4.231.598,00

Totale Afdracht Overheid (USD)

\$24.702.390, 00

3.2 Loonbelasting

Naast de afdrachten van royalty's zijn er nog afdrachten van loonbelasting. Over 2017 zijn deze afdrachten geschat op SRD 2.5 miljoen.

3.3 Subsidies

De financiering van bedrijfsactiviteiten vindt plaats door eigen middelen. Er worden dus geen bijdragen (subsidies) van de Overheid verwacht.

Paramaribo, 15 november 2017,

DESIRÉ D. BOUTERSE